

HUSKYBLADET

NORSK SIBERIAN HUSKY KLUBB

02/2020 ÅRGANG: 45

Fotograf: Ida-Helene Sivertsen

Fotograf: Iben Hole Ellingsen

INNHOOLD

Redaktøren	4
Hundeliv og strikkebøker, et samarbeid	6
Vilmarkgensere	9
Et liv med HUSKY	10
Intervju med Anita Engebakken-Fjell	16
NKK Trondheim – 2020.....	20
Løpet for veteranhunder på NSHKs vintersamling 2020.....	22
Veien til Finnmarksløpet.....	24
Tre generasjoner på snøreløping	29
Høstsamlingen 2019 i Sømådalen	30
Ungdommer om løpskjøring.....	33
Omplassert husky.....	33
Sladder, slarv og jug om husky og folka deres.....	34
Til topps med Siberian Husky med Team Tuva.....	36
Med valp på tur.....	42
20 mil på kickbike	54
Hundeutstilling; Jåleri eller en nødvendighet?.....	62
Styret og komiteer	68

REDAKTØREN

Jeg er fremdeles en ansvarlig bladlager, selv om det formelle redaktøransvaret ligger i NSHK styret.

Covid-19 epidemien har preget hundelivet en del i denne redaktørperioden, mest fordi NKK har blitt rammet økonomisk – mesteparten av deres inntekter ligger i å holde utstilling, og mange av disse er kansellert. Det er et paradoks at den mest kontroversielle siden av hundehold, nemlig den rollen utstilling fyller ved å «bestemme» hvilke utgaver av hundetyper som er mest ønsket – er ryggraden i en organisasjon som egentlig vil så mye bra, om hundehelse, og hunden i samfunnet, og i hunden som bruksdyr. Vi har en del om utstilling i dette bladet. Vi håper at utstillinger også kan endres, og at utstilling kan ta opp i seg noe av det de med brukshund-SH savner. Min personlige mening er at de beste hundene er de som har «alt»; både et tiltalende og korrekt utseende med mulighet for en god del variasjon for helsen og funksjonens skyld, og en dokumentert effekt av eksellense i bruks-sammenheng, enden det er kort og fort eller langt og utholdende.

Vi har en klubb med mye diskusjon. Diskusjon er bra og driver arbeidet framover. Uenighet er ikke alltid kringel, men noen prinsipper MÅ en slik gruppe ha, noen grenser må «raseklubber» ha for å ikke bli tannløse. Jeg synes det er litt trist at noen har bestemt seg for at NSHK's politikk for å få fram en god, allsidig og vakker hund er ekskluderende. Klubben har aktiviteter som favner de fleste, fra egen utstilling der alle typer SH er velkomne, utdanning av rasedommere, egne løp, et meritteringssystem for trekkegenskaper, og samlinger med morsomme konkurranser, foredrag og sosialt samvær.

Lokalt har veldig mange små grupper aktiviteter for de med en og to hunder. I Oslo samles huskyeiere og en del andre brukshund interesserte seg til turer til fots, valpesamlinger og turer med sparkesykkel. Det har inspirert mange til å gå et skritt videre med hundene sine, og i skrivende stund er fire – fem medlemmer i lokallaget i ferd med å ta med seg flere SH og flytte «på landet». Hundehold er kanskje ikke et distriktpolitisk virkemiddel, men.....

Kos dere med bladet. Og hvis alle som leser det klarer å overbevise en annen huskyeier at det å være medlem i klubben gagnar hundetypen vi er glad i, tar i et tak og skriver om det de er interessert i istedenfor å klage på at ingen andre gjør det, og tar flotte bilder av SH i alle slags miljø, så vokser vi og blir bedre.

Jeg gleder meg til vinteren. Første vinter i et område med mer snø, og tre unge håpefulle valper å trene opp. Vil du følge meg, så er det Inni Granskauen fremdeles selv om vi skal bo på et jorde i Ringsaker.

Johanne Sundby

Foto: Privat

HUNDELIV OG STRIKKE- BØKER, ET SAMARBEID

FORFATTER:
JOHANNE SUNDBY

Linka Neumann er forfatter av en strikkebok som har solgt veldig bra (se omtale annet sted i bladet), og nå kommer hun med en bok til. Hun eier to hunder, der den ene er en Siberian Husky, Sakura. Hun har også hatt siberians før: Phoebe og Hermine, og har vært kennelpartner, hatt eget spann, vært hundekjører og handler på løp. Hun har også sydd dekken, potesokker og laget trekkliner selv. Linka er utdannet pedagog, er nygift og har nettopp kjøpt eget hus. I den nye boken samarbeider hun med en annen siberian-eier:

Marte Stensland Jørgensen har lang fartstid med hundekjøring, fra to år på folkehøyskole med trekkhundlinje til samarbeid med Johanne i Inni Granskauen Kennel. Med hunder derfra har hun fullført både Femundløpet og Finnmarksløpet flere ganger. Marte har også kjørt hunder hos Sigrid Ekran, og hun trener til lange løp. Hun er utdannet fotograf og journalist og har skrevet mye om friluftsliv. Hun har også tatt bildene til boka Hundekjøring- for oss som enda ikke har vunnet Finnmarksløpet. Marte eier en Siberian Husky med navnet Yakona.

Både Linka og Marte har bodd på et stort rom i annen etasje i Inni Granskauen kennel, og holdt til der i henholdsvis 6 og 8 år. Men ikke samtidig,

de ble kjent etterpå. I min samling av bilder på veggen har jeg de aller første hundepotebildene Linka laget som barn, og da jeg skrev boka om Hundekjøring var Marte fotografen. Begge har variert handler- og bikkjeerfaring med siberians, og eier siberians den dag i dag.

Nå samarbeider de om bok.

Vi har noen spørsmål til dem

Linka, du vokste opp med huskyer. Kan du si noe om hvordan huskyene har inspirert deg til noen strikkemønstre og navn på disse?

– Ja, huskyer og friluftsliv har inspirert meg mye. Mange av designene er oppkalt etter gamle huskyer fra barndommen. På den måten lever litt av hundene, og de gode barndomsminnene som har formet den jeg er i dag, videre i plaggene mine.

Før har du jobbet mange ulike steder, hva lever du av nå?

– Jeg lever av å designe gensere til friluftsliv. Det var et stort steg å slutte i jobben i kommunen og satse fullt på design og bokskrivning. Det siste året har jeg jobbet intensivt med bok nummer

Bilde: Linka sammen med Robert Sørlie

2 som kommer i slutten av august. Jeg har også jobbet med å utvikle en nettbutikk der jeg skal selge både bøker og garn.

Hvor mange bøker er egentlig solgt?

– 30 000 eksemplarer! Det er helt vilt!

Skal de gis ut i utlandet?

– Ja, boken skal gis ut på russisk, dansk, svensk, finsk og tysk hittil

Føler du at du har funnet din kreative gave?

– Ja, det føler jeg absolutt! Det er utrolig gøy å føle at man har funnet sin «greie». Og jeg elsker å holde på med det!

Har du kjørt spann i det siste?

– Ja vi kjørte hund under fotoshooten til boken

Har du noe å si om sporten Hundekjøring?

– Jeg har alltid vært veldig glad i hundekjøring. Det er en rå sport likt ingenting annet.

Hvorfor er du glad i Siberians?

– De er litt ulike andre hunder. De kan være med på alt mulig, og de er så selvstendige. Jeg har hatt husky siden jeg var 9 år gammel, så de har alltid vært en stor del av livet mitt.

Marte, du har en siberian husky selv, og du har kjørt både siberianspann bra i Finnmark, og alaskahuskyspann, noen år. Hvordan kom samarbeidet med

Bilde: Marte ved start under Femundløpet

Linka i gang? Hva har vært nyttig kunnskap for å lage bildene til Linkas produkter?

– Redaktøren Sirikit Lockhart tok kontakt rett etter at korona-tiltaka ble satt i gang. De trengte snu om på planene for bok nummer to, og flaks for meg bodde jeg med hunder, og nær villmark, som passet til uttrykket og stilen Linka ville ha i bok to. Den første fotoshooten ble så bra at samarbeidet bare økte. Min kunnskap som hundekjører, fotojournalist og tidligere jobb med friluftslivjournalistikk kom godt med til denne boka.

Du kjører langdistanse, type skikkelig langt. Hva er motivasjonen din for dette?

– Naturopplevelser over tid, mestring og det unike samarbeidet med hundene.

Du fotograferer mye flott natur, og hunder og dyr, kan du gi noen tips til oss med siberians om hva vi kan fange med kamera?

– Ha alltid kamera lett tilgjengelig, du rekker aldri leite det opp av sekken før øyeblikket og motivet er borte.

Kan du si noe om det å lage bilder til bøker og friluftsbilder?

– Siden jeg er utdanna fotojournalist har jeg historiefortelling litt i ryggraden. Jeg vil at bildene, både aleine og i en bok/serie/artikkel, skal fortelle en historie. I tillegg er uttrykket gjennom komposisjon, farger, lys og dybde gøy å leke med.

Du har kjørt både siberianspann og alaskahuskyspann, kan du si noe om likheter og forskjeller?

– Likheten er at hunder trenger trening, riktig foring, masse, masse kos, oppmerksomhet og bekræftelser. Forskjellen på de to rasene har jeg som oftest forklart med at siberians virker å ha et gen fornuft som alaskahuskyer ikke har. Sibbene tenker seg om og vurderer, alaskahuskyer er mye mer "på" over tid. Men det er kun min erfaring med de hundene jeg har kjørt.

Da har bok nummer to om villmarks-strikking nettopp kommet i handelen. Hvor vi enn går ser vi gensere med flotte farger, eller den med hundepotene. <

GROBRITT ANBEFALER

VILMARKGENSERE

Strikkemønster av Linka Neumann, og bilder @stineogjarlen

145 sider, Aschehoug 2019

Strikkebok i Huskybladet? Enkelte begynner kanskje å lure. Da vil jeg bare si at denne boken er en skikkelig "godtebutikk" både for dere som liker å strikke, og for dere som elsker å være ute på tur og trenger varme klær. Kanskje kjenner dere noen som strikker hvis dere ikke strikker selv?

Linka Neumann har vært opptatt av hunder og friluftsliv siden hun var liten, og hun fikk sin første Siberian husky da hun var ni år. Hun tilbrakte mye av fritiden i huset til hundekjører og eventyrer Helge Ingstad, og her lærte hun hundekjøring og ble glad i å være ute i naturen. Strikkeinteressen ble vakt da hun for noen år siden bodde på Røros og jobbet på sykehjem. "Alle" strikket, både ansatte og beboere, og Linka ble bitt av basillen. Etter hvert begynte hun å designe egne strikkeplagg.

Villmarken, og dyrene som lever der, er hennes største inspirasjonskilde, og den første genseren hun designet selv var Villmarksgenseren, som mange i Huskyklubben allerede har strikket eller fått strikket til seg. Her er det hundene som har vært inspirasjonskilden, og genseren har potetrykk rundt hele bærestykket.

Boken har mange fine og fargerike mønstre, gode forklaringer og hyggelige beskrivelser før hvert mønster. Alle genserne er strikket i slitesterkt og varmt garn, de fleste er tykke, men der er også enkelte tynnere alternativer for dem som vil ha en genser som kan brukes når det ikke er så kaldt. Hun bruker garn fra norske og islandske sauer i oppskriftene.

Vanskelighetsgraden på plaggene varierer, og i tillegg til alle de mønstrete genserne finner vi også en nærmest ensfarget genser, Stormgenseren, strikket i dobbel

tråd. Denne skulle være overkommelig å strikke for de aller fleste, også nybegynnere.

Ekstra fint er det at hver modell er fotografert i ulike fargekombinasjoner. Dette viser at mulighetene for variasjon er utallige, og det er til fin inspirasjon hvis en vil leke seg med farger selv.

Bilder: Linka Neumanns første strikkebok

Sist men ikke minst må jeg nevne fotografiene i boken. Mange av bildene ble tatt på en fotoseanse i Lofoten, noe som gir en nydelig bakgrunn for modellene. Som en kuriositet er også en del hundekjører og kjente friluftsmennesker fotografert i sine respektive plagg designet av Linka. Det er @stineogjarlen som har tatt alle de nydelige bildene, og flere bilder kan en finne både på Linka sin instagramkonto @valleyknits og på @stineogjarlen. Linka har også en blogg hvor en kan finne gode forklaringer på ting en lur på i tillegg til enda mer inspirasjon.

Løp og kjøp boken (eller lån den på biblioteket) hvis dere ikke allerede har den. ◀

ET LIV MED HUSKY

FORFATTER:
PER LUND

I 1966 flyttet Turid og jeg og to småjenter til et kråkeslott med stor tomt i Løten. At jeg skulle bli eneste lege for 6000 mennesker kom som en overraskelse. I 1967 stod det en annonse i Aftenposten: hvit siberian husky tisper til salgs. Turid hadde hunder i oppveksten, men jeg ante ikke hva hundehold innebar. Jeg ringte nummeret i annonsen, en mannsstemme svarte, men jeg oppfattet ikke navnet. Vi ble enige om å møtes hjemme hos ham. Så var det min store helt, Helge Ingstad, som stod i døren. Han forsnakket seg ikke. Han hentet valpen, ga den til meg og forsvant inn i huset. Jeg fulgte etter med valpen, noe som hans kroppssprog viste var aldeles mislykket. Han skulle ha kr. 500 siden bikkja var helt hvit og bare en tisper.

Forsøk på konversasjon om Store Slavesjø eller beslektede emner falt heller ikke i god jord. Så var det hjem til Løten med en valp som slo seg til ro på fanget mitt under den to timer lange bilturen. Hjemme var Turid den som var mest begeistret. Hunden fikk navnet Rusky og trivdes som fotvarmer når Turid var kreativ med vev og broderi.

På turer satt Rusky først i ryggsekk, men avanserte fort til å stå på skiene mine. Vi oppdaget fort at hun måtte være i bånd, oppdagelseslysten var stor. Det er ikke greit i et strøk med mye sau. Løpestreng med rause dimensjoner ble løsningen. Det førte til at helsesøster, som jeg av og til måtte prate med, ikke turte å krysse tunet på grunn av «ulven».

Det er bare gode minner fra denne første tiden. Hunder er kontaktskapere, også i videste forstand. Det viste seg å være et uformelt huskymiljø på Østlandet. Vi kom

fort i kontakt med mennesker som Edwin Sandberg, Karsten Grønås, Bjørn Økern og mange andre. I vår enfoldighet hadde vi satset på pulk med bambusdrag og lærsele. Selen var til og med sydd av mesteren på slikt, Rulle Schou. Så oppdaget vi at det var Nomestil som var det riktige. Greit nok det – men med én hund? Det måtte jo flere hunder til, så kontaktene visste om en oppdretter i Finland. Barok kom med fly til gamle Fornebu. De som hadde tatt imot kassen hadde sørget for vann og kos, men tro mot sin natur hadde Barok forsvunnet ut i de store lagerhallene. Det endte med ny hund på fanget og hjem til Løten.

Barok kom til svær hundegård og hjemmesnekret hundehus. Møte med Rusky gikk etter alle hunders innordningssystem uten problemer. Kanskje jeg er for enfoldig, men alt var fred og fordragelighet. Ny runde med ryggsekk og forsiktig tilvenning til det barske innlandsklimaet. Rolf Jacobsen skrev: «For ved Ånestadkrysset i Løten begynner Taigaen».

Tredje datter fikk vokse opp med dette vidunderet av en hund: så snill, så rolig, så sterk foran sleden og så vakker! Hvis jeg ikke satt på førerplassen i bilen, betraktet Barok det som invitt til opprykk og satte seg ved rattet. Turids korrigerende av rangordningen falt ikke i god jord.

Da tiden var inne ble Barok far da en av Bjørn Økerns tisper skulle ha valper. Mitt utbytte av dette ble Akela, en hannhund med et aktivitetsnivå som minnet om pasienter med svært høyt stoffskifte. Snill som dagen var lang og innordnet seg de andre uten problem.

Bilde: Rusty er fovermer, og Turid syr.

Bilde: Barok og Turid i forsetet.

Etter at Turid i 6 år hadde fått kjeft av pasienter for at jeg ikke var hjemme og kjeft av meg for å ha tatt imot for mange beskjeder ble det jobb på sykehus.

Valpene hos Bjørn vekket interesse hos en av overlegene på sykehuset. Under en biltur med ham til Bjørn på Lillehammer kom det frem at han hadde en ledig stilling på sin avdeling. Det ble avgjørende for mitt valg av spesialitet og interesse for resten av karrieren.

Kontakten med Bjørn førte med seg en rivende utvikling. Med tre hunder var det mulighet for nomekjøring. Slede ble bestilt fra en spesialist på slikt fra Eidsvoll. Den lettere versjonen som er dagens foretrukne ble med litt forakt kalt «Seppalaspark», og den tids versjon ble vurdert som for spinkel. Men da Nansensleden (ca. 20 kg?) ankom Løten stasjon ble det klart at mine 63 kg fikk en utfordring. Uten skjorte er det bare sangstemmen igjen, og den er ikke noe særlig den heller. Men jeg kommer langt ved å late som ingenting. Når så bremsen kom fra Oslomarkas Trekkhundklubb var det fullbrakt. Et mekanisk monster montert på sleden. Men: «for mengdens beundrende blikke» klarte jeg å løfte det ferdige beistet opp på taket av vår Volvo 145.

Bjørn og jeg sydde seler av webbing, spesialtilpasset hver hund. Utenfor vår dør var det skog uavbrutt til Bottenviken. Diskret prøvekjøring var lett tilgjengelig. Men trening på høyre og venstre på et jorde ved vårt hus endte med at hundene tok veien inn på kjøkkenet til Turid – med slede og det hele. Erfaring tilsa at der var det godt å være.

Så foreslo Bjørn en ukestur i fjellet med start ved Bøverkinnhalsen og innkomst i Gausdal, altså tvers gjennom Jotuheimen. Det var en ære å bli spurt om slikt av en erfaren friluftsmann. Jeg var jo knapt en velvillig amatør. Etter mye planlegging basert på Bjørns erfaring la vi ut et depot med hundefor på Gjendesheim. Overgangen mellom februar og mars ble vurder til å være værmessig gunstig. Selvpreparerte reinskinn og skreddersydd

knickers fra Molde var en del av utstyret. Vi fikk en til å kjøre oss opp, og så var det bare å starte. Det jeg husker var lange fredsommelige økter, stort sett ukomplisert. Med hundene foran i fint driv og meg bak på ski og med staver. Ett sted spente vi fra hundene og slapp sledene ned for seg selv i et bratt heng. Det vi ikke hadde sett var at i bunnen av juvet var det åpent vann. Bjørns slede, med Helge Ingstads filmkamera, var på vei nettopp mot den kulpen. Etter kort hjerstestans stoppet sleden akkurat på kanten av kulpen.

Ellers var det for meg veldig lærerikt å følge Bjørns anvisninger om alle ting fra teltslagning, hundestell og innredning i teltet. Han hadde til og med tenkt på at tekoppene måtte være hvite innvendig for lettere å kunne se nivået i dårlig lys. Spesielt var han nøye med at hundene kom i første rekke. Tørrmat var knekkebrød, vanlig brød inneholdt for mye vekt som vann. Ikke alt var like gjennomtenkt, men bare godt.

Han hadde også vurdert primus som beste varmekilde, noe som fungerte utmerket.

Når jeg skriver dette merker jeg at jeg føler en dyp og inderlig glede over minnene. Litt kjedelig over Gjende, men ellers bare glede. Etter en snau uke nådde vi målet i Gausdal, en kafé med karbonade og stuede erter og en ekte maskindass. Ragnhild hentet Bjørn og Turid hentet meg. På veien hjem tok vi med en haiker som etter et par kilometer ba om å bli satt av – lukten av meg og hundene ble for mye. Hjemme hadde tre døtre tømt varmtvannstanken.

I Løten ble en Morris Mini skrelt for alt uvesentlig, bare ramme, 4 hjul, styring og brems var igjen. Det ble fin sommertrening på stille skogsbilveier. En 17. mai spente Bjørn og jeg 7 hunder foran bilen og tok en runde i Løten sentrum med flagget til topps.

Ny tur var allerede planlagt, fra Hjerkinntil Lillehammer denne gang. Jeg syntes at tre hunder var nok, men da Benedicte Ingstad ringte og tilbød

Bilde: En Morris Mini ble brukt som hundevogn

oss Prikken (egentlig Umavog) sa vi ikke nei. Han var en voksen hund og gikk rett inn blant de andre. Han var stillfaren og beskjeden, og hadde kanskje ikke hatt det så greit, men gjorde en god jobb i spannet.

Sommeren ble tilbragt med Turid, tre døtre og 4 hunder i Son. Det var før flotten hadde vandret nordover. Neste tur ble forberedt til februar/mars 1976. Planleggingen bar preg av første ekspedisjons erfaringer. Blant annet skulle vi ha mer kalorikonsentrert for. Depot denne gang ble lagt til Venabygdsfjellet.

Starten fra Hjerkinna var veldig grei ned mot Grimsbu som ligger ca. 300 m lavere enn Hjerkinna. Isete løype og passe fart for hundene. Grønnskollingen satte seg på sleden med en ski på hver side og nøt livet inntil jeg så porten inn til Grimsbu. Den var for trang, hundene hadde fått opp dampen og jeg satt med ryggen mot bremsen. Jeg så for meg dobbeltsidig amputasjon ved knærne. Men som så mange ganger før: jeg klarte meg, denne gang ved å dra opp skiene så høyt jeg kunne – og kom gjennom. Vi hadde gode rutiner for frokost, lunsj og kveld, alt ellers gikk også fredelig for seg. Hundene var første prioritet uansett hva som ellers skjedde. Jeg husker ikke detaljene, men vi hadde gått i solskinn og våt sne og ikke tenkt på at så snart solen stod lavt ville ting fryse på. Jeg tror det var Bjørns støvler som på et øyeblikk frøs til is og måtte skjæres av. Jeg tror en av oss dro tilbake til Rondvassbu som vi nettopp hadde passert og fikk tak i støvler. Hendelsesforløpet er litt uklart, men noe lignende.

Bjørn skrev om friluftsutstyr til forskjellige blader. Slik endte jeg som midtsidemann i Vi Menn. Det var godt og varmt i været, men jeg hadde i hvert fall skjorte på.

Den turen var ellers altfor bra, godt vær, greit terreng, bortsett fra støvlene ingen uhell.

Nedkjøringen mot Lillehammer i solskinn var en eneste lang nytelse.

Mange hendelser dukker opp. De fire hundene var vanligvis veldig stille i hundegården. Men en natt ble det et forferdelig leven. Årsaken var et pinnsvin som var kommet bort til gjerdet.

Hvis Turid tok med seg en hund for å gå tur, satt de andre tilbake og ulte. Rusky hadde løpetid og Barok var plassert i Volvo'n. Neste dag var hele interiøret i bilen spist opp. Vi skulle på ferie og Margrete hadde i hjelpsomhet lukket opp døren til hundegården. Avreisen ble betydelig forsinket, hundene var forsvunnet over alle hauger.

Med én hund er det aldri kjedelig, med flere hunder kan du skylde deg selv. En sykkeltur i solnedgangen endte brått da en elg skred majestetisk ut i veien. 4 hunder var ikke til å stoppe og beboerne på Løten Sykehjem fikk endelig noe å se på fra terrassen. En vinterlig sledetur i mørket med pannelampe endte med at jeg våknet av hunder som slikket meg i ansiktet. Jeg må ha slengt borti en trelegg – det går jo noe faderlig fort med 4 hunder og tom slede. Men hvordan de hadde klart å snu hele ekvipasjen i den trange skogen og komme tilbake til meg har jeg aldri skjønt.

Så kom Alvoret i livet. Det ble mye flyttinger. Bjørn var snill og tok seg av hundene i lange perioder. De ble etter hvert gamle, fikk sykdommer og skader. Bare Barok var med oss videre noen år. Under en mellomlanding i Oslo bodde vi i første etasje med

en liten trapp inn til vår leilighet. Dette var rett bak forretningene på Ullevål Sykehus. Kirurgen Nils Fjeld bodde med

familie i annen etasje. Barok lå bundet på den lille trappen, Nils Fjelds barn hadde fått en kattunge som de plasserte på trappen. Det var gjort på et øyeblikk. Jeg hørte barna skrek og så den livløse kattungen. Da jeg gikk opp til Nils Fjeld og fortalte hva som hadde skjedd svarte han bare: katten hadde jo ikke noe der å gjøre. Barok, drømmehunden, snill og fredelig og vår beste venn? Du vet aldri, men det ligger instinkter dypt begravet i disse hundene som kan komme til uttrykk når du minst venter det. Han var med oss noen år videre, men i 1983 fikk han kreft og møtte sine siste dager i Elverum.

Når jeg leser det jeg har skrevet er det intet om kulde eller annet ubehag. Det må jo ha vært det? Bråk med hundene eller krangel med Bjørn? Hukommelse er en velsignet sensor, men ikke med min beste vilje husker jeg noe bråk. Jeg skulle ha skrevet mer om gleden ved hundene, men der mangler jeg ordforråd. Vi hadde hundene inne hver kveld. Tre døtre og fire hunder var et eneste mylder foran tv'n. Heller ikke her, i alle disse årene og med så mange hunder og så mange mennesker, husker jeg problemer. Psykiateren ville vel kalle det fortrenning, ham om det. Minnene er gode.

En travel periode med tre døtre og opptil 4 hunder, en periode vi er veldig glade for at vi fikk oppleve. Men jeg tror ikke vi ville klart det senere. Turids utdannelse, mitt karrierejag og yngste datters skolegang medførte flere flyttinger, og små leiligheter gjorde hundehold vanskelig. Men det må ha satt spor, for to døtre har til sammen 5 hunder av forskjellig slag.

Yngste datter har nå også en siberian husky! ◀

Bilde: Barok og Akeia bak, Rusty og Prikken foran

Bilde: Margrete og Barok

INTERVJU MED ANITA H. ENGEBAKKEN-FJELL

INTERVJUET AV NINA FINSTAD

Som innledning kan du kanskje skrive en kort presentasjon av deg selv?

– Jeg er en stor raseentusiast som har hatt Siberian Husky kontinuerlig siden jeg fikk min første. Den ble født i januar 1994. Jeg har vært medlem av NSHK i de fleste av disse årene. I starten hadde jeg «fritidshunder» fra to ulike oppdrettere her i Norge. Min tredje siberian importerte jeg fra Tyskland, og hun ble starten på mitt mer aktive siberian-liv med tanke på utstillinger og avl.

Hundene her blir brukt til trekk med vogn eller slede på hobbybasis. Vi går en del turer i sommerhalvåret, gjerne med kløv. Og alle hundene våre bor inne om nettene, samt er inne for stuekos på jevnlig basis. Av utenforliggende årsaker, som ikke har noe med hundene å gjøre, har jeg ikke fått kjørt noen løp per i dag, men jeg håper å få det til seinest sesongen 2021/22. Mine ambisjoner i løp er ikke å vinne, men delta og ha en fin tur med de firbeinte. Per i dag er de fleste hundene her av eget oppdrett, og de er fra snart 3 år til 12 år gamle. Hundene er fra flere ulike linjer, og de fleste har flere hunder med titler fra utstillingsringen enn i sporet i stamtavlen, men vi har litt både og. Ønsket er å ha hunder som fungerer utmerket til begge deler uten nødvendigvis å være storvinnere.

Rasens historie har alltid vært en stor interesse for meg, og jeg har etterhvert fått en liten samling av eldre bøker og hefter om, eller relatert til, rasen Siberian Husky. For meg gir rasens historie et innblikk i hva vi burde prøve å bevare for fremtiden.

Foto: Privat

Hva var det som gjorde at du ville bli dommer?

– Først og fremst en stor interesse for rasehunder, utstillinger og et ønske om å lære mer, utvide min kunnskap om kynologi og rasehunder på en, for meg, ny arena. Jeg har lenge interessert meg for kynologi og da spesielt rasespesifikke egenskaper, bevegelser og anatomi. Samt genetik, avl og oppdrett som ikke direkte vil virke inn på arbeidet i en utstillingsring. Jeg har hatt utstilling som hobby med rasen Siberian Husky en del år, og tidligere også med rasekatter. Det ble dermed en naturlig utvikling etter hvert å ønske å tilegne seg de kunnskaper som ligger til grunn for å bli en eksteriørdommer.

Hva er det som kreves for å kunne bli dommer?

– En stor og bred interesse for rasehunder, da spesielt den eller de rasene man ønsker å bli dommer for. I all hovedsak bør man ha interesse utover sin egen rase for å bli eksteriørdommer. For min egen del følte jeg at de polare trekkhundrasene var et naturlig startpunkt, selv om jeg mangler de to som fikk godkjenning i FCI etter at jeg startet min utdanning til å bli eksteriørdommer. En god del kunnskap omkring utstillinger er også nødvendig for å bli eksteriørdommer. For å bli vurdert for opptak som dommerelev, må man ha lang og allsidig erfaring fra hund, hundeklubber, aktiviteter med hund og utstilling. De offisielle kravene lister også at man må være autorisert ringsekretær, som har jobbet litt etter autorisasjonen, og at man har deltatt på kynologikurs relativt nylig. I tillegg kommer en del personlige egenskaper som bør være på plass. En dommer må kunne stå for sine avgjørelser, også de upopulære. Du må tåle at folk

snakker både positivt og negativt om deg, for det vil skje. Du må kunne dømme hunder objektivt, selv om du kanskje vet noe om hunden du ikke anser som fordelaktig, eller eventuelt vet at den har vunnet mye før. Det er ingen lett oppgave siden mennesker lett blir subjektive.

Nå er du jo blitt dommer for vår rase. Hvilke utfordringer ser du i å være dommer for en rase der det er så mange tolkninger av rasestandarden?

– På tross av tilsynelatende store ulikheter blant de hunder som får høy premiering på utstilling, er min opplevelse at avvikene ikke er så store blant de dommerne som kan rasen godt. Vi har en veldig åpen standard, noe som gjør rasen vanskelig å dømme. Ord som «moderat» og «middels» er ikke veldig beskrivende hvis man ikke samtidig har i bakhodet hvilken type hund man faktisk skal bedømme. Det er helt klart utfordringer tilknyttet å dømme en rase som Siberian Husky. Den åpne standarden gir også rom for at ulike tilnærminger til idealet er like korrekt. To hunder som noen vil synes er svært ulike ved første øyekast, kan ha like mange positive og negative sider ved sitt eksteriør. Den perfekte hund er ikke født, men jeg har et mentalt bilde av hvordan den tilnærmet perfekte Siberian Husky skal se ut.

I alle raser, og spesielt i bruksraser, er det også mange andre viktige egenskaper den perfekte hund skal ha. Hvorvidt et individ innehar gode bruksegenskaper, har utmerket helse, et utmerket gemytt osv. er ikke noe man klarer å bedømme i en utstillingsring. Man kan kun se på eksteriøret den dagen man har hunden i ringen, og det temperamentet den oppviser i denne, for noen, spesielle settingen. Nå vil selvsagt ikke det grunnleggende eksteriøret på en voksen hund endre seg nevneverdig, men kondisjonen hunden har spiller også inn, og den kan, som de fleste vet, endre seg relativt raskt.

Foto: Privat

Hva er det du ser etter, og hvordan mener du at en godt bygget hund skal se ut?

– En sunt konstruert, moderat «normalhund» med polare egenskaper er det korte og greie, men også uhyre kompliserte svaret. Det er en hund som har et eksteriør som tilsier at den kan gjøre en dags jobb i et hundespann en kald vinterdag. Samtidig er jeg veldig klar over at hunder med avvikende eksteriør fra idealet kan være ypperlige trekkhunder. Jeg ser etter moderate og balanserte vinkler. En godt plassert skulder og god overarmsvinkel. Godt knyttede og sterke labber, effektive bevegelser og rasetyperiske detaljer slik som en polar dobbel pels, godt pelsede og tykke ører, skråstilte øyne, og en passe lang godt pelset «børstehale». De rasetyperiske detaljene er det som gjør at hunden ser ut som en Siberian Husky ifølge standarden. Den sunne konstruksjonen gjør at hunden har en kropp som tåler belastning over tid og som gir et effektivt trav, tilsynelatende uten noen anstrengelser.

Vi kan jo egentlig si at vi har «to raser i en» ... Hvordan tenker du showhusky vs racing/arbeidshusky?

– Vi har én rase, og jeg skulle gjerne sett mer samarbeid mellom de ulike leire innad i rasen. Begge tilnærminger til standarden du nevner kan gi en like korrekt hund eksteriørmessig. For meg er den ideelle hund ikke ekstrem på noen måte, og dermed kan to hunder fra to ulike avlsretninger være like gode. De vil også være ganske like å se på hvis de blir presentert på samme måte i ringen. Rasen har noen eksteriøre feil som er gjengangere. Noen av disse feilene er vanligere å finne på den ene eller andre avlsretningen, mens andre er like vanlige for begge/alle retninger. Det sagt, så er det alltid viktig å ha i bakhodet hvilken type hund man bedømmer. For vår rases vedkommende blir det en langdistansetraver

Foto: Privat

som skal trekke en lett last i polare strøk sammen med andre hunder i et hundespann. Selv om man ikke kan se på en hund hvorvidt denne opprinnelige oppgaven kan utføres, så bør den ha et eksteriør som tilsier at det er mulig å gjennomføre. Viljen til å utføre oppgaven må testes på andre arenaer enn i utstillingsringen.

Ser man hunder fra de to avlsretningene i kort sommerpels, vil de fleste oppdage at forskjellen er mindre enn man skulle tro når hundene har full vinterpels, da mange av såkalte showlinjer har noe lengre pels enn mange av såkalte arbeidslinjer. Mye av forskjellen i arbeidsegenskaper sitter mellom ørene på hunden, og som tidligere nevnt er dette ikke noe man kan ta stilling til under en eksteriørbedømmelse.

Har du et eller to bilder av deg og hundene? ◀

NKK TRONDHEIM – 2020

FORFATTER
INE MARIE PEDERSEN

For oss som har litt abstinenser av det lange oppholdet uten utstilling, både på grunn av corona, men også på grunn av fjorhøstens mystiske hundesykdom, kunne vi si endelig! Endelig utstilling igjen!

I stekende hete fant vi NKK Trondheim på Leangen med noe annet opplegg enn det vi er vant med. Vi fikk for eksempel ikke kjøre inn til parkeringen uten å vise katalognummer. Og det var kun en person per nummer. Det vil si, ikke noe publikum. Hele utstillingsområdet var avsperrret med sperrebånd. For å komme seg inn på selve området, måtte man gå gjennom enda en kontroll, med spriting av hender, og igjen - fremvisning av katalognummer. Men ikke før tidspunktet man hadde fått oppgitt. På slaget 10 fikk vi gå inn. Veldig strengt! Og veldig nødvendig.

For første gang var det et rolig og oversiktlig utstillingsområde vi kom til. Utstilling er kaos, det er mye folk og hunder. Overalt. Normalt sett ihvertfall. Denne gangen var det knapt folk der. Og ringene var så spredd at trengsel ikke var noe problem. Ganske fort kunne vi finne et rolig sted å plassere våre bur og stoler. Utstilling pleier å være en uendelig lang dag med venting, venting og mer venting. Tålmodigheten strekkes til det ytterste. Men ikke denne gangen! Plutselig ble Siberian Husky ropt opp, og hundene fikk på seg sine fine utstillingsbånd, og handlerne fikk på seg sine startnummer.

Selv hadde vi med oss 3 hunder. To av dem var juniortisper, og en stilte i åpen klasse hannhund. Det var tilsammen påmeldt 14 siberians, men 4 av dem møtte ikke. Vi var veldig spente, for pelsen på siberians er ikke nødvendigvis veldig flott på denne tiden av året, og mange er jo fortsatt midt i røytingen. Det var ikke så mange av de fremmøtte som hadde full pels, med

Foto: Privat

Foto: Privat

unntak av min egen Embla, som knapt hadde begynt røytingen. Og det ble til vår fordel, uten tvil.

Kjedelig nok kunne jeg ikke stille ut hundene mine selv, ettersom jeg hadde en ganske stor mageoperasjon bare to uker tidligere. Heldigvis har jeg gode hjelpere som stiller opp, det er kjekt med venner rundt utstillingsringen! Og så blir det så mye triveligere. For utstilling skal jo være sosialt også, iallefall gjør det hele opplevelsen mye bedre.

Hannene inn først. Juniorklasse. Unghundklasse. Åpenklasse. Veteranklasse. Til sist, championklasse. Min egen Dima av Nixenspitze fikk excellent i åpen klasse hann, og en ung hannhund jeg har oppdrettet fikk very good i unghundklasse. Den beste hannen denne gangen var Ylajärvis Sm Endurance, som ble beste hannhund, fikk ck og cert.

Så ble det tispene sin tur. Samme klasser som hannene, i samme rekkefølge. Tre juniortisper møtte, og av disse ble min Bedarra Knock-Knock-Knock Penny beste juniortispe. De andre fikk very good. Unghundtispene som var påmeldt fikk excellent, og åpenklasse-tispene fikk sufficient. Sist av tispene var to i championklassen. Begge disse fikk excellent.

Da alle tispene var ferdige i sine klasser, skulle den beste tispene kåres. Her vant den ene championtispene, Zaltana Kisses In The Mist At Barka, eid av Bente Andersen. Men certet gikk til andreklassen, min juniortispe. Fordi en championhund allerede er fullcertet og ikke kan motta cert selv, går den videre til neste CK i rekken. Dermed hadde min Bedarra Knock-Knock-Knock Penny vunnet sitt aller første cert, og det attpåtil et storcert, i en alder av 13 måneder! Jeg er veldig stolt av den lille jenta mi.

Til sist skulle også BIR og BIM kåres. Best i Rase ble Zaltana Kisses In The Mist At Barka som også fikk CACIB, og Best i Motkjønn ble Ylajärvis Sm Endurance. Gratulerer så mye til begge to!

Alt i alt en fantastisk dag, selv om det var kvelende varmt, og ingen salg av kioskvarer eller mat. Utstilling er moro, selv med coronarestriksjoner, og hundene blir herlig sliten av det. All bading, børsting og blåsing tar på, løping i ring likeså. Og så fornøyde som vi blir når alt slitet gir utslag i gode resultater! To små cert mangler vi nå, et cert som må taes etter fyllte 2 år. Og så skal det kjøres løp. Kanskje kommer det en oppdatering fra det også etterhvert. ◀

LØPET FOR VETERANHUNDER PÅ NSHKS VINTERSAMLING 2020

FORFATTER: TORA KLEVEN

FOTOGRAF: VIGGO JØRGENSEN

Det startet med en telefon fra Turid Åndalen Lindberg, så ble det noen meldinger til og fra Vigdis, og vipps så var Dina og jeg påmeldt i løp på Huskyklubbens vintersamling på Grimsbu. Dina på 11 år og jeg på 66 skulle delta i veteranklassen, snørekjøring.

Så kom lørdagen, og Dina og jeg gikk til start. Dina fant plutselig ut at hun ville tilbake til den gode varme hytta og gikk feil vei. Jeg ble bekymret, hvordan ville dette gå? Heldigvis kom Veronica Strand og hjalp meg med å holde Dina, og da startklokka begynte å pipe, våknet løpsgenene i Dina, og hun hoppet ivrig framover. Starten gikk fint, og vi holdt jevn fart hele veien rundt løypa på 10 km. Det var litt lite snø her og der, og vi fulgte Rolv Herstads anbefaling om å holde godt til høyre i bakkene så vi unngikk grusen, men løypa var bedre enn forventet.

Selvfølgelig gikk jeg på ratata da jeg ble litt for ivrig og skøytet i et skogholt med for mye lyng, men unge Gitte kom raskt til unnsetning og hjalp meg på beina i full fart. Takk til Gitte. Der slapp jeg å tape verdifulle sekunder. Noen hundre meter før mål ble Gitte og jeg overfalt av et polart lavtrykk. Det blåste så hardt at jeg hadde problemer med å holde meg på beina, og

Bilde: Gitte Alhaug

Bilde: Tora Kleven

på grunn av snøfokket så jeg ikke at det var 60-sone og fikk ikke slakket opp.

Til neste år skal Vigdis og jeg ta revansje over Stein Inge. Da skal vi snørekjøre med tre hunder hver

Takk til NSHK som laget løp for oss veteraner, eller, det var kanskje hundene som skulle være veteraner og ikke eierne? ◀

10 km veteran slede 4-spenn RNB1 Senior

1. Gitte Alhaug   3 hunder   Tid: 54 m 55 s

10 km veteran snøkjøring RNB1 Senior

1. Sten Inge Rønning   2 hunder   Tid: 30 m 52 s

2. Tora Kleven   1 hund   Tid: 48 m 53 s

3. Vigdis Eriksen   1 hund   Tid: 55 m 58 s

VEIEN TIL FINNMARKSLØPET

FORFATTER:
INGRID AMUNDSEN

Hundekjøring for meg startet i 2014 etter mange år med bare hest. Det var en bratt læringskurve å være handler for et spann som skulle konkurrere i lange Finnmarksløpet. Da jeg stod på sidelinja i mars 2015 og så mine firbente bestevenner, de jeg hadde tilbragt utallige timer med siden august, på vei ut av Alta sentrum, da var frøet om selv å starte en gang sådd, uten at det bunnet i noen form for realisme den gangen.

Det frøet som ble plantet den kalde dagen, langt oppi nord, skulle ta noen omveier før det ble realitet. Jeg har vært heldig å få jobbe på mange kenneler, og med mange ulike hunder, men aldri kjent på et sterkt behov for å delta i løp. Det var treningen jeg likte. Til og med

et lite lokalt løp med fire deltakere i Nenana i Alaska, som gikk til Minto, ble for mye for meg. Det var ikke før jeg havnet i Maridalen, langt inni granskauen, at frøet begynte å spire.

Johanne Sundby har fått mange jenter ut på løpssporret. Hundene hennes er ukompliserte, og de går. De går, og går, og går. Jeg hadde aldri trodd, da jeg ble kastet ut i mitt første løp Hallingen, der jeg i tillegg klarte å kjøre en god mil feil på første etappe, at jeg senere skulle returnere til Finnmarksvidda med startnummer på brystet. Min andre sesong i Maridalen (2018-2019) mente Johanne at jeg trengte et mål for sesongen og noe meningsfullt i hverdagen. «Vil du kjøre Femundløpet?» «Hæ, Femund?». Da tida kom for å melde seg på, åpnet professoren lommeboka som så mange ganger før, og sørget for at navnet mitt stod på lista. Ingen vei tilbake.

Fotograf: Alexander Gøllak

Fotograf: Ingrid Amundsen

Femundløpet krevde sitt av trening. Oda Ramsdal og jeg kjørte Nordmarka på kryss og tvers i de sene nattetimer og samlet mil til vinteren. Et annet dilemma, som kom snikende med vinteren, var bilkjøringa. Etter tre år i Finnmark var jeg blitt redd for mye trafikk, noe som er upraktisk når man bor i hovedstaden. Men

hundene måtte på snø, og Johanne ga meg bilnøklene til hundebilen med lovord om at det nok kom til å gå veldig bra. Og neimen overlevde vi ikke.

Gruveløpet gikk unna i en fei, Oda kjørte Gausdal Maraton og plutselig stod Femundløpet der og banka på døra. Fra min første handlerjobb hadde jeg fått med meg en hund, alaskahuskyen Langbein. Han var i trening i sitt niende år og stod på startstreken sammen med meg og siberiangjengen fra Inni Granskauen. Å få kjøre Femundløpet med gode og rutinerte hunder, som nesten alle hadde gått løpet før, var en enorm trygghet. De loste meg igjennom. Femundløpet står som noe av det største jeg har opplevd. Ikke bare fordi det var gøy å komme til mål med sju av mine beste venner, men fordi jeg fikk ha med meg Langbein i mitt første og siste løp med han. Takk Johanne, for at jeg fikk oppleve det.

I kjent Granskauenstil må man sette seg nye mål. «Du vil ikke kjøre Finnmarksløpet denne sesongen da? Jeg betaler», ytret Johanne en gang i august 2019 da en ny sesong var i gang. «Jo egentlig – egentlig selvfølgelig!». Påmeldinga åpnet, og neimen stod ikke mitt navn der! Bare det var jo ganske så utrolig. Finnmarksløpet krever mye jobb, både fysisk, mentalt

Fotograf: Alexander Galak

Fotograf: Heidi Amundsen

Fotograf: Heidi Amundsen

og ikke minst økonomisk. Vi hadde turer som virket fullstendig meningsløse, og turer som var helt fantastiske, den sesongen. Oda og jeg fikk enorm frihet til å kjøre hundene, og gjøre oss klare for Femund som Oda skulle kjøre, og Finnmark. Problemet mitt, som jeg ble mer og mer klar over den sesongen, er at jo mer erfaring man får, jo mer har man lyst til å gjøre ting på sin egen måte. Heldigvis er Johanne grei sånn, og det er ikke akkurat et normalt handler- og eier-hierarki hos Inni Granskauen. Vi høstet som vanlig mil i Nordmarka, og dro hver helg enten til Julussdalen eller til fjells. Takk også til Marcus Smestad og Bente Alhaug for losji og alle turene vi hadde sammen. Det var uvurderlig. Hundekjøring er jo ikke den mest sosiale idretten. Johanne stod for bompenger, diesel og bilreparasjoner. Heldige handlere.

Å se Oda og hundene komme til mål på Femundløpet var helt ubeskrivelig. Skitt, vi greide det i år igjen, jentegjengen i Maridalen. Det var et tøft løp som Oda gjennomførte med glans. Noen av hundene var likevel enten preget av alder eller småskader, og vi trengte tilskudd på fire ben om Finnmarksløpet fortsatt skulle være et mål. Håvard Okstad kom oss til unnsetning, og vi fikk låne søsknene Tuva, Cazan og Cody. Det var en ære, rett og slett.

I slutten av februar, midt i de siste forberedelsene til reisa nordover, nærmere bestemt to dager før avreise, mistet jeg Langbein. Veterinæren Veronique Mork, som hadde hatt mine obligatoriske vetsjekker på Femundløpet i 2019, skrev ordene «nå skal du kjøre Finnmarksløpet for Langbein». Det utløste et eller annet oppi det sorgtunge hodet. Det ble Finnmarksløpet. For Langbein, for meg, for Oda, for Johanne, for oss. For timene på sporet, for alt vi hadde lagt ned av arbeid for dette alle sammen.

Lille Bamba brakte oss trygt til mål for Inni Granskauen i Finnmarksløpet 2020. Alene der fremme, på en plass hun hadde vært hele veien, også under Femundløpet mitt i fjor og på Oda sitt i år. Vi hvilte mye og dro på det vi hadde på slutten, noe som viste seg å være mer enn jeg ante at de hadde inne. Vi passerte Nordlyskatedralen, og kjørte inn under buen, til tonene av Conquest of Paradise; Klara, Rio, Nikolai, Tuva, Cazan, Cody, Bamba og jeg, fem år etter at jeg hadde sett spannet fra Hammerfest legge ut på sin lange ferd over vidda. Johanne, handlere Ingunn og Heidi og mamma og pappa stod der og ventet på meg midt i den kalde vinternatta. Det var vinterens vakreste eventyr sikkert og visst.

For det har vært et eventyr. Ikke en dans på roser, noe livet sjelden er, men likevel noe av det sterkeste jeg har opplevd. Hele reisa, fra Hallingen til Finnmark. I Inni Granskauen får man sjansen til å spire, og utforske sider av seg selv, man ikke ante eksisterte. Man får utfordre den trygge tilværelsen og nå nye høyder, noe som bringer en enorm mestringsfølelse. Takk for tre flotte år; Bamba, Zambezi, Klara, Mistra, Nenana, Sajo, Rio, Nikolai, Chaco, Kobuq, Sapien, Lita, Langbein, Oda og Johanne. Til sistnevnte; takk for at du kastet meg ut i det. Og til hundekjørervennene til Johanne som også har fått bli mine venner, takk, tusen hjertelig takk! ◀

TRE GENERASJONER PÅ SNØRELØPING

HELSING LIVE, ELISA OG MARISKA KROEZE
FOTOGRAF: ROLV ARNE HERSTAD

Høstsamlingen med NSHK i oktober 2019 var på Johnsgård. Som vanlig var vi på plassen noen dager før samlingen for å ha en liten ferie.

Vi gikk frisbeegolf-runden som lå i skogen der og som var veldig fin å gå. Da pratet vi om snøreløping, og svigermor og jeg bestemte oss for at vi skulle bli med på Huskysprinten i år. Dette hørte Live, og hun hadde også lyst å bli med. Vi fant ut at det ville gå fint, siden de har en klasse som heter snøreløping barn. Jeg synes det er veldig bra å involvere barn på denne måten med løp og aktivitet med hund. Snørekjøringstrikk der hunden kan festes, og ingen vogn eller sparkesykkel hvor barn lett kan miste kontrollen. Live har sitt eget magebelte som hun ofte går med hjemme, så da var alt klart.

Selv om jeg, Mariska, forstuet ankelen på dag en (les mandag) av treningen/ferien vår, var jeg fast bestemt på at jeg skulle løpe, vondt eller ikke. Jeg måtte bare bite tennene sammen.

Hvor ofte skjer det at tre generasjoner kan gjøre noe så flott i sammen? Vi 'trente' hver dag. Vi løp runden, og vi fant fort ut at Live var den raskeste

av oss tre. Det var ingen vits i å forsøke å holde tritt med henne, og hun slo oss gang på gang.

Selve løpsdagen kom, og vi deltok på løpet. Siden Live var alene i sin klasse, fikk hun første plass, men nå skulle de ta tiden på oss, og da ville vi få se hvem som egentlig var den raskeste av oss tre. Vi hadde en liten konkurranse oss imellom

Dere kan se våre startnummer på bildet, og slik ble også resultatet i vår interne konkurranse.

Live var først ut med mamma rett bak seg, eller det vil si jeg så henne ikke før jeg kom i mål. Bestemor kom etter oss igjen. Vi løp alt vi kunne og kom i mål alle tre. Live var kjempestolt da hun fant ut at hun hadde løpt fortere enn både mamma og bestemor. Og vi på vår side var stolte av henne som hadde løpt sammen med sin egen hund Cheyenne.

Dette var som alltid nok en kjempekoselig høstsamling. Takk for oss for denne gangen. ◀

HØSTSAMLINGEN 2019 I SØMÅDALEN

Et subjektivt perspektiv.

FORFATTER: MARGARETH BERENTZEN,
BIKKJOMS

Ja, da skal man prøve å skrive litt om høstsamlingen, som i 2019 ble lagt så langt nord at vi «bare» hadde 120 mil å kjøre tur-retur, med bobil og to fastspente hunder i sofaen bak. Jeg bestemte meg tidlig for at den skulle jeg på og ventet i spenning og glede over endelig å komme meg på samling med likesinnede hundefolk. Tror det var i 1995 jeg var på «Spesialen» på Danebu. Nå var det endelig høstsamling igjen, og da mangler jeg bare vintersamlingen.

Johnsgård turistsenter ligger utrolig vakkert til, bare en times tid fra Røros, og med fine veier og stier for å trene hunder på. Like ved Langsjøen hvor de har båter til utleie, både kano og kajakk, ja robåt med. Flotte hytter i alle størrelser og lov med hunder inne, ihvertfall på noen. Utrolig vakker natur med mange fine løyper sommer som vinter. Nå var alt svøpt inn i et tynt slør av vakker snø. Jeg ble momentant bergtatt av plassen og naturen. Dette er en plass jeg gjerne kommer tilbake til.

Da vi ankom fredags ettermiddag, var det allerede mange som var kommet. Noen kom allerede på torsdagen. Det var hunder overalt, med det som følger med av bjeffing og uling. De herligste lyder.

Programmet for fredagen var satt, og grillen ble fyrte opp klokka 18.00. Vi gikk ned og håpet vi ville treffe mange nye folk og bli kjent med de som var kommet. Det var ikke like lett som jeg trodde. Når man kommer ny i et miljø, der mange kjenner hverandre, er det ikke så lett å bli en del av «gjengen». Etter å ha prøvd litt gikk vi heller tilbake til hundene og ventet til kjørermøtet 20.30.

Jeg hadde jo meldt meg på til sparkesykkel med to hunder, så kjørermøtet måtte man på. Jeg håpet det ville bli lettere å komme i kontakt nå når det var så mange flere som var kommet til, men nei, det var det ikke, så en time etter kjørermøtet gikk vi derifra. Da kom det ei dame løpende etter oss, og det var Turid Aandalen Lindberg. For ei trivelig dame! Etter to setninger fra henne, følte vi at hun kjenner vi godt. Endelig fikk vi en følelse av å bli sett, og at noen ville bli kjent med oss og.

Jeg anklager ingen, dette er ikke ei sytemelding, men et forsøk på å gjøre alle bevisste på nye folk som kommer og ikke kjenner noen. Det er ikke alle som er like frimodige og har så stor selvtillit at de automatisk føler seg som en del av flokken. Vi kunne sikkert stått på mer selv, men vi syntes det var vanskelig. Men kjære Turid stakk hull på den «ballongen», og etter det gikk alt mye bedre.

Lørdagen kom med kaldt og pent vær, perfekt for å kjøre løp. Flott grusvei av ypperste klasse. Nå var det bare å sjekke start-tidspunktet og følge med. Jeg syns det var en super måte å kjøre løp på at det var heat med blandete klasser. Etter hvert kom vi i prat

med flere av folkene der, både gamle kjente og nye fjes. Veldig hyggelig og koselig. Og så mange flotte og fine hunder! Endelig å få treffe de man har hatt mye kontakt med på Facebook, var også veldig trivelig. Når man chatter på sosiale medier, så lærer man jo folk litt å kjenne, men å snakke med de «face to face» istedenfor på Facebook, er noe helt annet. Først da kan man begynne å lære de ordentlig å kjenne.

Jeg tror alle må huske at kroppsspråk sier mye, og det ser man ikke når man chatter på sosiale medier. Tror mange sure diskusjoner og krangler kunne vært unngått om alle husket på det. Folk tolker ofte det de leser, akkurat som med Bibelen. Det er mange måter å lese den på og mange trosretninger. Og mange kriger.

Vel, så var det klart for løp. Jeg hadde faktisk store forventninger til mine to, men det skulle snart bli snudd til komisk fortvilelse. Selv om alle som stilte opp på løpet hadde ulike forventninger, og det var sikkert stor variasjon i treningsmengde og kondisjon på hundene, så følte i hvert fall jeg at man endelig deltok i en konkurranse som i utgangspunktet var rettferdig. Med rettferdig mener jeg at vi alle har samme rase, vi må ikke konkurrere mot eller med alaskahuskier eller andre raske hunder. Her stilte vi alle likt, men egeninnsats, treningsmetoder og treningsmengde avgjør resultater og plasseringer. Selv har jeg nok trening når det gjelder lengde, styrke og kondisjon på mine to «doggiser» til å dekke mitt behov og mine ønsker. Men metoden jeg har trent på er vel ikke så mye å skryte av. Jeg har hatt lite trening der andre hunder har vært med. Jeg har stort sett trent alene, både sommer og vinter. Det jeg ikke har oppdaget før

den siste tiden, er at jeg har en hund med større nysgjerrighet enn ønskelig. Vel, jeg visste jo egentlig det, men ikke hvor ekstrem han kunne være.

Starten gikk, og mine to var giret på å nå igjen noen flotte og vene hunder foran oss. Farta var ikke det jeg hadde forventet, men årsaken oppdaget jeg etter løpet. Fenris hadde fått et stort og stygt kutt under poten. Å nå igjen de andre gikk fort, og var ikke vanskelig, ei heller å ligge bak og bremse. Er bare å la de løpe det de makter og deretter kjøre forbi, tenkte jeg. Men å kjøre forbi ble ei utfordring med stor U. Da skulle mine hunder hilse, lukte og følge med på hva hundene i det andre spannet gjorde, og spesielt sjekke om noen damer i spannet hadde løpetid, noe de fort fant ut var tilfelle. Zorro nektet å gå fremover. Han satte seg på rumpa og ventet til de andre kom og gikk forbi. Dette resulterte i at like etter starten på løpet måtte jeg bare gi opp og holde meg bak det spannet som hadde løpske tisper. Må jo le litt også da. Det måtte være komisk å se på at vi bare sto der og ventet på at alle kjørte forbi, for så å ligge bak et 4-spann og slite på bremseklossene. Vi kom oss i mål til slutt og dekket opp siste plassen. Vel, noen må jo ta den også. Det var uansett gøy å delta, og vi er mange erfaringer rikere, akkurat slik det skal være. Etter 27 år med rasen er jeg ennå ikke utlært. Elsker å oppleve nye ting og nyttige situasjoner. Og unyttige situasjoner som denne.

Løpet var inndelt i flere klasser. 4-spenn, 6-spenn, sykkel med en hund, sparkesykkel med en eller to hunder, og så den klassen jeg angrer på at jeg ikke deltok i, nemlig løping med hund. 1,8 km er jo ikke langt, så der burde jeg ha deltatt. Men for å være ærlig, kondisjonen min var på et lavmål selv om jeg hadde sluttet å røyke to uker tidligere. Så dersom vi kommer oss på høstsamlingen til neste år, stiller jeg opp der x2. Må jo løpe med begge «doggisan», men da med en og en.

Etter at alle løp var ferdige, var det tid for ekstraordinært årsmøte, og der hadde valgkomiteen gjort jobben og funnet folk som sa seg villige til verv. Deretter ble det litt handling av diverse NSHK-profilerte saker, før man gikk tilbake til sine hytter, lavvoer og bobiler og slappet av. Til slutt var det var middag og sosialt samvær. Og sosialt ble det.

Kjøttkaker!!!! Kjøttkaker til middag var vel ikke det jeg hadde håpet på etter så mange mil, hundeløp og turistsenter på slik en vakker plass. Men der tror jeg mange ble overrasket. For det var de beste kjøttkakene jeg noen gang har fått. Helt topp, og det tror jeg at jeg har alle med meg på. Etter middagen trakk vi ned og inn i kafeen der

vi fortsatte det hyggelige og sosiale samværet. Her ble det mye hundprat gitt. Og moro var det.

Søndag var det barn og hund, samt match-show. Dette fikk vi ikke med oss, siden vi hadde lang vei hjem, og vi kjørte av gårde tidlig på morgenen. Sett i ettertid, på bilder og kommentarer, så tror jeg at neste gang må jeg ta ut en feriedag på mandagen etter samlingen og bli igjen og delta på dette og. Ja ikke barn og hund da, mine barn er voksne, men match-show er jo moro.

Vel, dette ble en personlig og subjektiv beskrivelse av fjorårets høstsamling. Jeg kunne jo gått rundt og intervjuet folk, og skrevet om hundene og deres særegenheter, men det får bli en annen gang. Nå er jeg så vidt begynt å bli kjent med dere personlig, og dere er ikke bare et bilde og et navn på Facebook. Bilder håper jeg andre har sendt inn, da jeg ikke har annet enn mobiltelefonen å ta bilder med, og dessuten får jeg stadig kritikk av mine barn om hvor dårlig jeg er til å ta bilder. Takk for ei knall trivelig helg med så mange nye og flotte mennesker, og ikke minst flotte hunder. Mine to gutter kunne gjerne tatt med seg hjem ho lille søte i rosa dekken som sto og gjorde seg til utenfor to store lavvoer like ved bobilen. ◀

UNGDOMMER OM LØPSKJØRING

FORFATTERE: OLAV, JON OG ASTRID
FLATRÅKER

De fleste barn og unge er glade i å konkurrere og elsker å være sosiale, spesielt med folk de deler interesser med. Å kunne konkurrere mot eldre og mer erfarne, er noe av det mest lærerike som finnes. Det er fantastisk å kunne konkurrere med andre i noe man elsker å holde på med. Det gjør det enda gøyere å kunne vise hva man kan og får til.

Hundekjøring er det gøyeste som finnes, men ingenting er spesielt gøy hvis du ikke kan dele det med andre og skape nye sosiale kontakter man kan lære og la seg inspirere av. Mange unge hundekjørere har stått på

sleden siden før de kunne gå, og de er minst like vant til å håndtere et spann som mange voksne. Dermed gir det å kunne kjøre løp, på nærmest lik linje med voksne, en enorm mestringsfølelse.

Hundekjøring er gøyest når du kan kjøre med et stort nok spann til å kunne kjøre langt, og være alene med hundene i timevis, mens du bare nyter naturen og innsatsen til hundene. Det føles utrolig godt å krysse målstreken når du har vært ute i mange timer, og både du og hundene er utslitte. Det er mye bedre enn å komme i mål etter en mil, når både du og hundene egentlig kunne kjørt fem ganger så langt. Hvis reglene ikke tillater ungdommer å kjøre lenger enn tre mil, velger man heller å kjøre en lang tur for seg selv, i stedet for å konkurrere, noe både hundene og kjøreren får mer ut av. <

OMPLASSERT HUSKY

FORFATTERE: ROGER STAVLAND

Jeg er fersk husky eier og overtok i sommer en 10 år gammel husky fra innplasseringsformidler.

Husky er en populær hunderase men også en av de mest omplasserte rasene. Mange av hundene som blir omplassert blir det nok fordi folk ikke innser hvor krevende en husky kan være. Jeg vet ikke hvor vanlig det er, men når jeg overtok Varg var han rett og slett i dårlig form. Han har levd på sofaen og i hundegård mesteparten av livet sitt, men sporadiske langturer i fjellheimen og lignende. Han er frisk og slank men i utrolig dårlig form.

Han kan fint gå i timesvis, men etter bare en halvtimes sykkeltur (han trekker ikke, bare løper ved siden av)

er han så utslitt at han nesten ikke klarer å stå på beina. Varg kan heller ikke kose eller leke med mennesker (enda), da han for det meste tidligere har levd alene hos familiene han har bodd hos. Altså han har vært en slags statushund til å stille ut i hundegården.

På bakgrunn av denne situasjonen har eg et forslag til artikkel /artikkelserie for huskybladet: nemlig råd og tips til folk som har overtatt omplasserte huskyer som gjerne ikke har fått verken aktiviteten eller kjærligheten de burde. Eg tenker da råd rettet mot sosialisering, fysisk aktivitet og hvordan forbedre hundens kondisjon og helse med gode virkemiddel og hvordan få omplasserte hunder til å fungere bedre sosialt med mennesker og andre hunder. <

Fotograf: Mia Foss Birkeland

Fotograf: Elisabeth Sundsdal

SLADDER, SLARV OG JUG OM HUSKY OG FOLKA DERES

ALT SOM STÅR HER HAR EN ROT
I VIRKELIGHETEN.

For tiden har redaktøren ikke så mye fritid. Det er en epidemi av småbrukskjøp på gang. Småbruk tar tid, de skal pusses opp og flikkes på og det skal lages hundegårder. Da er det fint at en huskyeier i nærheten har hjemmekontor, for noen må jo fore alle disse hjemløse hundene som venter på småbruksplass.

Kaldeste sommer i huskyenes minne. Aldri har så mange siberians vært topptrente allerede i juli. Det går så hardt ut over sykler og vogner at en huskyeier uten medlems-skap, men med verktøy på Hurumlandet, har omskolert seg til vognmekaniker. Ikke arbeidsledig han da.

Det har også vært arrangert flere sommersamlinger for spann. Noen har laget en fra hytte til hytte-variant med hundespann og dyckvogn, der de mest populære plassene er de uten beitedyr. Fra den ene hytta til den andre er med bil, vel og merke om en finner bilnøkkelen, Wilhelmine???. Aldri har det vært grillet så mye i regnvær som i juli 2020.

Det er valpevrimmel. Halvparten er planlagt av folk, og resten er planlagt av hannhundene rundt omkring. På grunn av corona er opp til flere kull unnfanget på grensen mellom Norge og Sverige. Her er det bare opp til fantasien å finne på artige grensekonfliktsnavn: Tordenskjold? Kalmar? Grense Jacobselv? Karl Gustav?

Fotograf: Oda Ramsdal

Hvordan fotografere husky? Flere, blant annet Lina, forsøker lære oss opp. Det enkleste er jo bakfra, det har mange skjønt, og da kjenner jo ingen igjen spannet uansett. Bakfra er inn. Det er også inn med selfie med hund fra hele Norges vakreste fjell. Jo mer skitten og uflidd mennesket er, desto penere hund må man ha med på bildet. Å fotografere valper er mer sånn: obs, han var jo her da jeg knipset, men bildet er bare av et bakbein og haletippen.

Vinterens løpsplaner er på planleggingsarket. Noen skal kjøre langt, men mange skal kanskje kjøre kortere eller lengre. Mange mangler en hund eller to. Man kan jo sette ut en hund før man starter, så er det gjort, liksom. Noen mangler slede, noen mangler sponsor, noen mangler handler. Noen skal ha et hvileår. Noen skal ha enda et hvileår. Noen skal bare kjøre tur. Noen

Fotograf: Oda Ramsdahl

skal ikke gjøre noe som helst. Mange har alltid for unge eller for gamle hunder. Hva de gjør det året alle er i rett alder vet vi ikke, men ryktene går om at akkurat det året skulle man flytte, eller kjøpe bil, eller bygge hundegård, eller ha valpekull.

Det har vært en debatt om intervalltrening med spann. Nei, Cecilie, intervalltrening er ikke «en treningstur og så to dagers pause før neste». Får du ikke bikkja til å løpe i oppoverbakke, så hjelper det å gå av og dytte. Man vinner kanskje ikke løp på den måten, men du verden så god kondis man får sjøl.

De som driver med turistkjøring har harde tider. Markedet brøt sammen. Vi har hørt om sledehundfolk som leier ut gamle tømmerkoier for en skyhøy pris – der de som leier får mate og trene husky. Du

verden så heldige! Man kan plukke møkk også mot et lite tillegg i prisen. Marcus, har ikke du en, to, tre slike koier og litt for mange bikkjer? Er ikke det en fin næring nå som du må bytte jobb?

Det er stadig krig mellom sør og nord, øst og vest blant huskyfolket. Og enda større trefninger mellom løpsfolket og utstillingsfolket. Nå varsles det om en invasjon av familiehusky og turhusky. Skal det aldri ta slutt? De som gjør flere ting (mest damer det da, på en gang i alle fall) er virkelig i skvis for tiden. Nå som de fleste likevel har hjemmekontor har noen lansert konfliktdempende nettbaserte årsmøter, gps-baserte individuelle løp, og utstillinger via video. Synd at ting blir så siviliserte. Litt krangler har da alltid drevet denne klubben framover??? ◀

TIL TOPPS MED SIBERIAN HUSKY MED TEAM TUVA

FORFATTER: HÅVARD OKSTAD

Gjennom fem sesonger med konkurrering innenfor langdistanse hundekjøring har jeg fått mange erfaringer og viktige påminnelser om at det er dyr vi konkurrerer med. Det viktigste av alt er at alt skjer på deres premisser.

Satsingen startet i det små i 2012 hvor vi hadde vårt første valpekull i nyere tid. Etter fem år med mye jobbing med hundene, og utarbeiding av et godt treningsopplegg, som gjør at de kan stille best mulig forberedt til løp, er det store målet, og drømmen som jeg satte meg for fem år siden, nærmere enn noen gang!

Håvard Okstad

Jeg heter Håvard Okstad og er født 01.01.1996 som tredjemann i en søskenflokk på fire brødre. Gjennom hele livet mitt har veldig mye av tiden blitt brukt på turer sammen med familien og hundene, eller med hundene hjemme i hundegården. Det er kanskje lett å tenke at man kan ha blitt litt vel påvirket av opphavet, og at jeg ikke hadde så mye annet valg enn å drive med hundekjøring, men det skal sies at det aldri har vært noe press eller forventinger om at jeg skulle drive med det.

Team Tuva

Team Tuva er kennelen vi har hjemme på gården. Hundene er en veldig viktig del av aktivitetssenteret vi driver, hvor vi tar imot arrangementer som barnebursdager, barnehager, skoleklasser eller andre grupper. Hundene er hovednæringen vår på gården, og de er en viktig attraksjon for de som kommer på besøk. Gjennom kombinasjonen av oppdragskjøring, som nevnt ovenfor, hvor hundene må forholde seg til mange mennesker på en gang - og til tider stressende

situasjoner, og den allsidige treningen mot langdistanse, har vi fått en kennel bestående av trygge hunder som fungerer under alle omstendigheter. Enten det er løperunder foran sleden hjemme med unger som hylar av glede når vi kjører fort i nedoverbakkene, eller det er mutters alene i timesvis midt oppå fjellet med vind og snøføyk som river og sliter i oss.

Denne allsidige bruken gjør at hundene er veldig godt rustet for det aller meste som kan møte dem på løp. Noe som er veldig viktig for meg, er at det skal være mye glede og godt humør i hundene. Når vi stopper på sporet, vil jeg at de skal stå og bråke og vise iver etter å løpe videre. Dette er for at menneskene som ser hundene våre fra sidelinjen skal se at det å løpe er noe hundene faktisk elsker, og at det alltid skal være morsomt for hundene å være ute på tur.

Etter flere gode resultater de siste sesongene er det mye nerver knyttet til om hundene og jeg klarer å følge opp den gode utviklingen vi har hatt. Men mest av alt gleder jeg meg til å komme i gang med den nye sesongen. Jeg sitter med en følelse av at det er en meget god flokk med hunder jeg skal jobbe med neste sesong, og at de fremdeles har mer å gå på enn de har fått vist til nå.

Vår sesong starter egentlig så fort snøen er borte, og vi kan begynne med vogntrening. Gjennom hele

Fotograf: Håvard Økstad

sommeren prøver jeg å holde hundene i gang med 2 – 3 treninger i uken. På denne tiden kjører vi mye i terrenget med turer på 10-20 km, med ekstra vekt på vognen, for å bygge muskler og gjøre hundene best mulig rustet for en lang sesong med mye og tung trening. Fra treningen i myr og skogsterreng får hundene god grunnmuskulatur som tåler stor belastning under lange treningsturer på hardt underlag, eller når vi brøyter løyper i dyp snø på vinteren.

Jeg trener på all slags underlag, og alle underlag har sine fordeler. Trening på asfalt gjør at hundenes ben og poter er godt rustet til harde, isete løyper. Myr og skogstrening gjør at hundene blir vant til et varierende underlag, noe som gjør dem bedre rustet til å møte hullete og ujevne løyper på vinteren hvor det er lett for at de plumper ned i hull og risikerer skulder- eller håndleddsskader. Mesteparten av tiden trener vi på grusvei, slik at vi kan holde en jevn høy fart gjennom lange turer. Jeg har jobbet mye de siste sesongene med å øke farten i motbakkene, for der er det veldig mye tid å hente når vi kommer på løp. Vi kjører stort sett med høy fart i nedoverbakker. Hundene elsker fart, men det styrker også poter, håndledd og skuldre. Det er også mye tid å vinne hvis man klarer å kjøre fort i nedoverbakker på løp uten at det er en risiko for at hundene pådrar seg skader.

Gjennom sommeren og høsten i 2019 gikk stort sett det meste etter planen. Det ble litt mindre trening i august enn det jeg hadde håpet på, på grunn av veldig høye temperaturer. Selv om temperaturene gjorde at treningen ble litt mer utfordrende enn tidligere, fikk jeg trent det som faktisk var planlagt og målet for august, og jeg sier meg fornøyd med det.

September var en veldig god treningsmåned. Treningen gikk akkurat som planlagt, og jeg kunne se at hundene responderte godt på treningen. De begynte å venne seg til lengre distanser, og de klarte å øke snittfarten på treningene utover i måneden. Hundene spiste godt og var i godt humør. Vi fikk en god start på sesongen.

Foto: Privat

Oktober har alltid vært en litt utfordrende måned når det gjelder å legge opp treningen. Vi skal finne balansen mellom nok trening og å bygge overskudd til å konkurrere i sprint. Vi må trene mye i starten av måneden for å få nok mil. I tillegg til vanlig trening deltar vi også enten på NM i sprint og/eller et annet sprintmesterskap, og da blir det gjerne en uke uten noe trening i forbindelse med dette. Hvert år i oktober har jeg gjort dette, og jeg synes hundene takler det veldig bra. Grunnen er nok at de har bygd seg opp et godt grunnlag gjennom sommertreningen. Om jeg kommer til å gjøre det på samme måte neste sesong er ikke sikkert, men jeg er sikker på at jeg skal fortsette å kjøre sprintkonkurranser, ettersom hundene liker det veldig godt, og vi får et lite avbrekk fra den vanlige treningen her hjemme.

Treningen i november er det aldri godt å si hvordan blir. Det kan være blankis på alle veier, sørpete veier eller snø. Det som er sikkert er at de som klarer å takle varierende forhold, og får gjennomført den treningen som er planlagt uten noe særlig skader på hundene, har en stor fordel inn mot løpene. November er en viktig måned hvor det begynner å bli lange treningsturer, mye mengde, og jeg begynner å få et lite bilde på hvilke hunder som kommer til å gjøre det bra denne sesongen. Stort sett hele november kunne vi trene med slede i fjor. Jeg kjørte ut med vogn hjemmefra til et ganske snøsikkert område hvor jeg skiftet over til slede. Det ble mange gode mil på hundene under varierende forhold, noe som gjorde at vi var godt i rute før den siste treningsmåneden før løpene startet.

Desember er den siste måneden i sesongen der vi virkelig teller mil, og den måneden vi trener mest. Jeg kjører flere lange turer kombinert med en del hvile og restitusjon. Det viktige er å finne en balanse, slik at man ikke kjører spannet for hardt; at de brytes for mye ned og ikke klarer å restituere eller få utbytte av treningen. Man kan heller ikke trene for lite slik at overskuddet kommer for tidlig, og formtoppen ikke kommer når de viktige løpene skal kjøres. Jeg liker å ha litt ferie sammen med familien i julen, så jeg trener

mye før jul, slik at det blir mest vedlikeholdstrening og noen langturer fram til nyttår.

Vi skriver treningsdagbok fra 1. august til 31. desember. Etter nyttår går treningen ut på å holde dem i gang og kjøre noen langturer. Men det viktigste og vanskeligste er å legge inn formtoppen til Femundløpet.

Alt av trening gjennom en sesong har jeg selv funnet ut og planlagt hvordan jeg skal gjøre. Hvordan jeg skal legge opp treningen de siste 2 – 3 ukene før en formtopp har jeg blitt fortalt, og den måten har fungert veldig bra for oss de to siste årene. Jeg er veldig åpen om hvordan jeg trener, men noen hemmeligheter vil jeg holde for meg selv

Treningsdagboken for sesongen 2019/2020:

August:	307,8 km	14 turer
September:	622,9 km	20 turer
Oktober :	671,5 km	17 turer
November:	865,1 km	15 turer
Desember:	1012,3 km	17 turer
Totalt	3490,6 km	83 turer

Da jeg startet med konkurransekjøring for 5 år siden, satte jeg meg tre mål; to kortsiktige og ett langsiktig mål å jobbe mot. Det første kortsiktige målet var at jeg alltid skal konkurrere om å være det beste Siberian husky-spannet på de løpene jeg kjører, og det andre var å alltid jobbe godt med hundene gjennom løpene slik at man er kandidat til å få veterinærprisen. Det langsiktige målet var å etablere meg blant topp 15 på

Fotograf: Håvard Økstad

langdistanse. Etter de 3 siste Femundløpene hvor jeg har en 14., 4., og 3. plass har jeg nå justert målsetningene mine litt for at jeg fremdeles skal ha noe å jobbe mot. Det er et hårete mål, men samtidig noe som er fullt oppnåelig med riktig jobbing, og hvis vi har et løp hvor alt stemmer. Vi skal selvfølgelig fremdeles vise veterinærer, løpsarrangører, TD'er og tilskuere at hundehold er det viktigste, men at med riktig og godt hundestell, så er alt mulig. Mitt store mål nå, og det jeg kommer til å jobbe mot de neste årene, er å vinne Femundløpet F450.

Når jeg skal planlegge et løp er det lite som er tilfeldig. Jeg planlegger alt ned til minste detalj: hvor mye snack hundene trenger, hvor ofte jeg skal snakke, når det skal skiftes belegg på sleden, hvor mye mat hundene skal ha på sjekkpunkt, hvor vi skal hvile, hvor vi kan spare noen ekstra minutter, osv..

Femundløpet 2020:

Hva er målsetningen min i år? Etter en 4. plass i fjor var målsetningen min i år å kjempe om pallplass på årets løp. Hva er realistisk å håpe på? Jeg vet veldig godt hva hundene kan prestere, så for meg vil det alltid være realistisk med en plassering blant topp 10 hvis vi får et løp hvor ALT fungerer. Hvis hundene er i den formen jeg håper de er i, skal vi være med å kjempe om de øverste plasseringene. Hvordan skal jeg legge opp løpet?

For å oppnå de målene jeg har satt meg trenger vi en løpsplan som passer for meg og hundene mine. Siden det er mange spann som har en høyere snittfart enn oss, ønsker jeg å kjøre med mindre hvile, for derved å presse de andre kjørerne til å gjøre det samme, slik at deres snittfart også skal gå ned mot min.

Første etappe på Femundløpet er alltid preget av dårlige spor og at det er veldig tett mellom spannene. Jeg har alltid slitt litt med å få opp farten på spannet på de to første etappene, så i år ønsket jeg å se hvor fort vi kunne kjøre her. Vi startet ut fra Røros klokken 18:17 som nummer 18. Begynte tidlig å plukke spann, sto med en god følelse og syntes vi hadde kommet godt i gang. Etter 4 timer og 29 minutter på sleden ankom vi Tufsingdalen som nummer 5. Her var planen lik som i fjor. Vi skulle kjøre rett gjennom. Det vi gjorde forskjellig fra året før var at jeg hadde pakket

Foto: Privat

sleden med alt jeg trengte av snack for å kjøre helt til Drevsjø. Dette gjorde at vi bokstavelig talt kjørte rett gjennom, og dermed sparte vi 4 minutter sammenlignet med året før.

Vi forlot Tufsingdalen som spannt nummer 2. Spannet gikk veldig bra, men det er nå jeg vil få se om vi har kjørt for fort på første etappe. Også på denne etappen var vi flere spann som etter hvert kjørte ganske samlet. Etter nye 4 timer og 59 min på sleden ankom hundene og jeg sjekkpunkt Drevsjø som nummer 6. Hundene gikk fremdeles godt og var i godt humør i det vi kjørte inn på sjekkpunkt. Nå kommer første indikasjon på hvem som ønsker å være med å kjempe om de øverste plasseringene. Planen var å hvile 2 timer, men vi kjørte ut etter 1 time og 53 minutter som nummer 5. Jeg satt igjen en unghund, siden jeg hadde mistanke om et litt sårt hånledd. Jeg ville ikke risikere å få en hund i sleden opp til Søvollen. Fortsatte nå med 7 hunder.

Etappen opp til Søvollen har jeg veldig blandete følelser for. Spiller vær og føre på lag med oss, bruker det å være en fin etappe, men i år skjedde nettopp ikke det. Etter drøye 3 av 7 mil på etappen kom varmen og de tunge sporene. Hundene gikk veldig mye ned i intensitet, og det ble en tung tur over fjellet. Vi kom oss over fjellet og inn til Søvollen som nummer

5. Vi hadde beholdt plasseringen, men hadde tapt mye tid til teten og forfølgeren. Vi lå 10 min bak Ola Brennodden i det vi forlot Drevsjø, men kom inn 45 min etter han på Søvollen. Selv om vi hadde tapt tid, og hatt en tung 3. etappe, var det fremdeles tidlig i løpet og mye kunne skje. Ferden fra Røros til Søvollen ser jeg på som en transportetappe, og det er når den første obligatoriske hvilen er tatt ut at løpet begynner for alvor.

Med 6 timer og 45 min hvile la vi ut på den 11 mil lange etappen til Orkelbogen. Dette er definitivt den tyngste etappen på hele løpet. Ikke først og fremst fordi den er lengst, men det er veldig mye stigning, og løypen går til tider i svært tungt, småkupert skogsterreng. Hvordan blir været på denne etappen? Og hvem kommer til å hvile på Orkelbogen? Dette var to spørsmål som gikk gjennom hodet mitt store deler av etappen. Vi kom oss over til Tynset og er halvveis på etappen. Etter mye nedstigning ned til Tynset, og mye kaldere vær nede på elven, sto jeg og gledet meg til å begynne på stigningen igjen, slik at jeg kunne få varmen i kroppen. Kilometer etter kilometer klatret vi oppover fjellet i retning Orkelbogen.

Vi holdt et jevnt tempo og kjørte likt med de som lå foran og de som kom bak. Ca. 2 mil før sjekkpunkt, ved en vaffelservering klokken halv 3 på natten, passerte jeg to spann som hadde lagt seg til for å vente på bedre vær på fjellet. Endelig tenkte jeg; endelig skal vi få et vær som passer oss litt bedre. Og dårlig vær og mye vind ble det virkelig da vi kom opp på snaufjellet. Jeg har kjørt i mye dårlig vær, men den vinden som møtte oss her, var noe av det verste jeg har vært ute i. Jeg måtte hele tiden stå og tviholde sleden på sporet for at den ikke skulle blåse av og kunne dermed ikke hjelpe hundene noe. Ferden over fjellet ble virkelig en kraftanstrengelse.

Vel inne på sjekkpunkt kjørte vi fram til anvist plass og etter planen en etterlengtet liten hvile. Kjøreplanen min sa at vi skulle kjøre rett gjennom, men jeg hadde bestemt meg for å ta en times hvile før vi skulle kjøre videre. Foran oss inne på sjekkpunktet lå det 4 spann på halm. Selv om hundene var slitne spiste de godt med snack, og jeg hadde en god følelse. Hundene virket ganske pigge til tross for en tung etappe. Etter flere runder frem og tilbake i spannet for å gi snack,

gikk jeg bort til mine handlere. Vi ble stående og snakke litt frem og tilbake om hva jeg nå skulle gjøre. Et sterkt konkurranseinstinkt slo inn. Selv om vi var slitne var fristelsen og lysten veldig stor til å kjøre ut som første spann fra Orkelbogen. Vi bestemte oss for at jeg skulle kjøre ut så fort jeg var klar. Jeg gikk bort for å skifte belegg på sleden og gi hundene litt mere snack.

Klokken 05.00 kjørte vi ut som leder av Femundløpet F450 2020 med kun 21 min hvile på Orkelbogen. Som så veldig mange ganger før imponerte hundene noe enormt. Vi kom fort inn i en fin rytme, og vi holdt ganske likt tempo som de som kom jagende bak. Det var kun Ola Brennodden som passerte meg på denne etappen, så vi kjørte inn som 2. spann på sjekkpunkt Tolga. Etter nesten 16 timer og 21 min med konstant kjøring, ble det nå veldig godt med en etterlengtet 4 timers hvile før siste etappe hvor alt skulle avgjøres.

15:30 søndag ettermiddag la vi ut på de siste 67 km tilbake til Røros. Jeg måtte sette ut en hund til i det vi skulle kjøre ut, og jeg hadde nå 6 hunder igjen på siste etappe. Etappen var preget av løse, tunge spor som gjorde at det ikke var så enkelt for meg å hjelpe til, noe som ikke akkurat var helt ideelt for et slitent spann. Med ca. 4 mil igjen av etappen ble vi passert av et spann, og de neste 3 milene var veldig tunge og føltes som en evighet. På vei over siste fjell, da vi var kommet over tregrensen, og vi kjørte lenger og lenger uten at jeg så lys bak meg, visste jeg at 3. plassen var vår. Nesten uten å si et ord kjørte vi ned fra fjellet med lysene fra Røros sentrum som lyste opp himmelen. Med et spann bestående av 6 friske, opplagte og glade hunder og en sliten kjører, krysset vi mållinjen som 3. spann.

For 5. år på rad hadde jeg forbedret min plassering på Femundløpet fra året før.

Så hvorfor lykkes jeg og hundene egentlig? Mye av grunnen til det er nettopp at vi tør satse, tør å sette hårete mål og tør å si høyt hva vi ønsker å oppnå. På den måten legger jeg et stort press på meg selv, noe som gir mye motivasjon og drivkraft til å jobbe mot disse målene. Jeg ønsker å bevise at alt er mulig bare man jobber riktig med de ressursene man har og ikke lengter etter det man ikke har. ◀

MED VALP PÅ TUR

FORFATTER
HÅVARD STORLI

Når kan vi starte å gå turer? Klarer hun å gå så langt? Kan vi bære henne om hun blir sliten? Vil hun klare å roe seg ned i teltet, og vil dununderlaget mitt overleve natten? Det er mange spørsmål som dukker opp når en har fått valp i hus.

Vi liker lange turer, sommer som vinter, så kriteriene da vi skulle velge rase var at hunden måtte være robust og kunne tåle lange økter, både med og uten kløv. Tilfeldighetene gjorde at vi ble kjent med Birk, en siberian husky, og fant ut at dette var den perfekte hunden for oss.

Men lange turer og valp er vel ingen god kombinasjon? Så hvordan kombinere langturer med valp, og når kan vi starte? Nettet florerer av råd, mange gode, de aller

fleste kanskje i beste mening både for eier og for valp, men hva var egentlig rett for vår valp?

Tilnærming ble vår vei. 8 uker gammel valp, og første dagstur gikk til DNT sin hytte Småvannsbu. I sakte tempo, og med rikelig av snusing, hopp og sprett, laaang pause, mat, middagslur under benken og saaakte tur tilbake med snus og lek. Fire kilometer på en hel dag var ikke spesielt imponerende for vante turgåere, men nå var det valpen som bestemte tempo og hviletid. Etterhvert ble turene lengre, hele tiden med fokus på at hun ikke skulle bli sliten.

Læremester

Birk, vår introduksjons-siberian, har vært Zimas mentor og med på mange av våre turer. Birk har støttet og inspirert Zima i all slags vær og på alt slags føre.

Etter flere kortere turer, var det klart for større eventyr. Toppturer, korte toppturer og lengre toppturer, med

Fotograf: Håvard Storli

Fotograf: Håvard Størl

og uten overnatting underveis, alltid med en romslig timeplan, forberedt på en plan B og ofte med Birk noen poter bak.

Alternativer og forberedelser til tur.

Sommeren 2018 kom Zimas første langtur. Den gikk fra Blefjell til Ustaoset. Langs hele ruten er det "enkel", og relativt kort, vei til bilvei om noe skulle oppstå, eller om vi så at turen ville bli i tøffeste laget. Vi hadde også alliert oss med transport, siden ekspressbussene som frekventerer strekningen ofte IKKE tillater dyr ombord. Hvis det skulle være behov for evakuering, hadde vi også pakket i stor sekk med mulighet til å bære Zima om det skulle begynne å røyne på, eller om vi måtte avbryte. Det var en relativt tørr og varm sommer, så vi hadde på forhånd forberedt oss på at lav og mose kunne bli svært skarpt og tøft for små poter. Potesokker og potesalve var derfor med i sekken. Vi fikk ikke bruk for hverken retrett-planer, ekstra hviledager, eller bæring i sekk. Vi hadde en dag der vi måtte bære valpen i armene noen hundre meter, men med en stø huskyvenn på bakken var ikke armene spesielt interessante.

Hvile

I løpet av turen fikk Zima sin første tur med regn; kraftig regn... og vind. Ørene lå bakover, og Zima gikk sidelengs for ikke å bli blåst av gårde av med vinden. Hun viste tydelig at denne etappen ikke var noe kosetur, og ristet seg både titt og ofte for å få av seg det irriterende vannet. Likevel hadde Zima et godt fokus på framdrift, så å stoppe virket aldri som et alternativ. Zima har alltid hatt et godt driv fremover, så hele tiden er det vi som har lagt begrensningene på tid, lengde, fart og satt hviletid.

Jaktinstinkt

Zima har et utpreget jaktinstinkt, så å begrense trekket i områder med sau har ikke alltid vært like enkelt. Får hun ferten av sau, må man følge med og holde igjen. Sauer er som kjent litt dumme, så istedenfor å gå til siden, går eller løper gjerne sauene videre på stien, noe som trigger jaktinstinktet noe voldsomt, med trekking, hyling og gneltring som resultat. Noen ganger så heftig at vi har måttet ta henne opp og bære henne videre og forbi. Mange ganger når vi har sett sauer foran på stien, har en av oss gått ut på siden

for å forsøke å jage sauene ut av stien, men med varierende hell. Noen steder har sauene ikke så mange andre alternativer enn å følge stien, eller områder i umiddelbar nærhet til stien, og dette har ført til noen utfordringer. Vi har følt oss frem på hva vi synes hun kan tåle før vi må stoppe opp og ta pauser for å “roe ned” situasjonen. Zima er så ivrig på sau at vi i perioder har brukt ekstra tau som “sauesikring”, festet både til selen og halsbåndet, i tilfelle det ene skulle ryke.

Vann

Da vi planla første langtur, hadde vi fokus på retrettmuligheter, mens underveis hadde vi også fokus på tilgang på vann. Sommeren 2018 var ekstremt tørr, og bekkene som var vist på kartet var gjerne tørket ut. Derfor ble det viktig å hele tiden ha litt vann i reserve, både til oss og til hundene. Selv om hundene drikker alt slags vann, er det greit at de får så rent vann som mulig til mat og til pauser, for på den måten forsøke å eliminere magesyke.

Mygg og insekter

Vi var heldigvis ikke nevneverdig plaget av mygg eller insekter på vår tur. Om det var tilfeldig, flaks, eller erfaring fra tidligere turer med å plassere camp vekk fra myrområder, helst over tregrensen, og gjerne på en litt luftig plass, vites ikke. Tynn valpepels er ingen sak for en tørst mygg, så områder som magen og lysken er viktig å passe på. Er myggen innpåsliten, er det lurt å dekke til hunden med en jakke eller lignende.

Les hunden

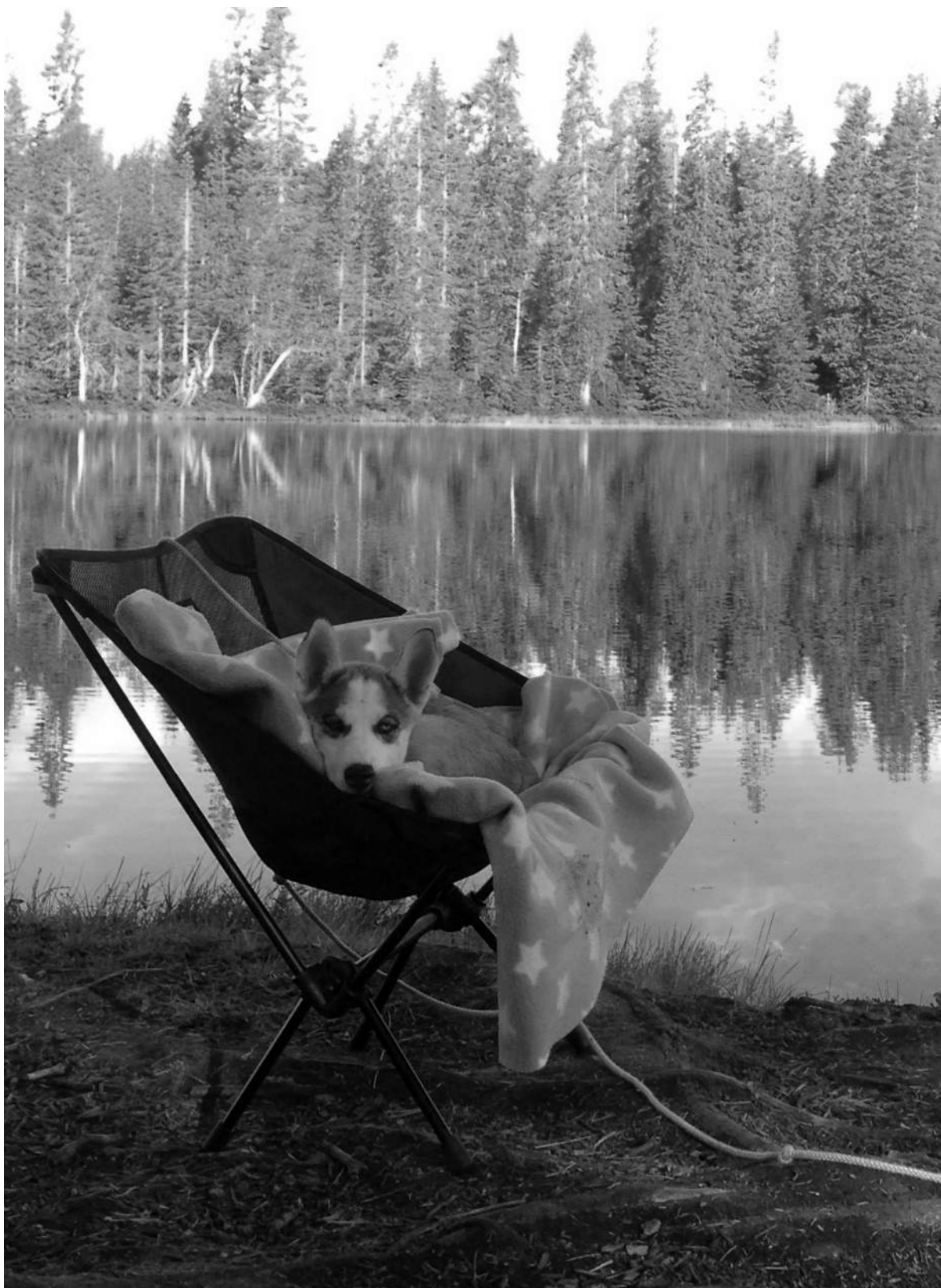
Vi har hele tiden sett og følt oss frem for hva vi mener er, og har vært, riktig for vår hund og lagt planer og etapper ut fra det. Noen hunder

tåler mer, og noen tåler mindre. Vi tror at vi har fått en robust hund gjennom jevn oppbygging av turene og en dose gode gener. I sommer gikk vi enda lenger, i høy varme, og med variert og til tider krevende terreng og underlag. Ser vi at hunden begynner å slite, gjelder det å finne en plass å hvile, finne skygge og mat og drikke. Vår Zima kunne sikkert gått til hun stupte, så for oss har utfordringen vært å stoppe i tide. For andre så stopper kanskje hunden selv, eller en burde ha stoppet lenge før. ◀

Fotograf: Håvard Storli

Fotograf: Håvard Storrli

HUSKY I

BOKSERIE OG ROMAN

FORFATTER: JOHANNE SUNDBY

Anne B. Ragde har stadig vært opptatt av hunder og hundekjøring. Den ene boka hennes, «En kald dag i helvetet» - boka kom faktisk ut med to ulike titler – handler om en ganske så gal hundekjører, et ufyselig liv og en umulig relasjon. Den gir et negativt og lite flatterende bilde av en sport mange av oss er glade i.

Da Ragde seinere introduserte oss for serien om Neshovd, la hun første del av serien til en hytte i Maridalen, en hundekjører med siberians og en frustrert hovedperson. I og med at jeg på den tiden bodde i Maridalen med siberians, og kjente en til hundekjører der, en som bodde i en hytte, la vi et bokbad med Ragde inn i timeplanen til Velhuset der. Samme uke fikk vi elleve valper på kjøkkenet, og Ragde kom og så på settingen.

Film ble det også av disse fortellingene. Men gården i Trøndelag, og dramaene der, kom mer i forgrunnen. Riktignok lot Ragde sin hovedperson stjele en huskyvalp fra hundekjøreren da hun besluttet å flytte fra ham. Hovedpersonen ble altså siberianeier.

I den siste boka i serien, den som kom i 2019, spiller huskyen en stor rolle i et kjærlighetsdrama som utspiller seg på gården. Huskytispa rømmer nemlig, men den ene beileren bagatelliserer at den er borte og gjør narr av hovedpersonens

bekymring. Hun er selvsagt skrekkslagen, fordi både Ragde og hovedpersonen vet at en husky ikke skal løpe løs i gårds-miljøer der det kan beite sauer, eller kjøre biler fort.

Redningen blir den andre beileren, som skjønner dilemmaet og blir med på letingen, og til sist finner de den rømte hunden. Ragdes hovedperson velger da den beileren som har mest sans for huskyen (han har dessuten en annen hund selv). Sånn sett er det huskytispa som utløser en slags happy ending. Jeg synes det har vært artig å følge Ragdes forfatterskap, fordi hun er en av de få som lar hundespenn og husky spille en rolle i bøkene. Ragde kan husky. Hun vet hvordan de er og hvordan de lever.

Riktignok har Vigdis Hjort også noen huskyer som statister i en roman: «Hjulsjikt» - om sjekking på Notodden Bluesfestival. Der har faktisk jeg også vært, med et hundespenn som jeg måtte ha med meg fordi jeg var alenemor til dem. Mannfolket i boka, som også er der, eier tre huskyer. De er ikke med på festivalen, men han HAR dem. Likevel reiser mannfolket og kvinnen på en spontan ferie til Syden et sted i romanen. Jeg ble sittende og gruble over hvem som passet bikkjene på så kort varsel. I virkelighetens verden vet vi at det ikke er så lett. Vigdis Hjort kunne gjort litt bedre undersøkelser. ◀

Fotograf: Cecilie Isaksen

Bilde: Huskyvills Østmaria Grøvling «Styve»

Fotograf: Karoline Moen

Bilde: En friskt berplukket!

FYSIOLOGISKE TILPASNINGER HOS LANGDISTANSE SLEDEHUNDER

FORFATTER: MONICA ALTERSKJÆR SUNDSET

Et helt nytt forskningsprosjekt publisert i SCIENCE (Sinding et al. 2020), viser at sledehunder er mye eldre og har tilpasset seg arktiske forhold mye tidligere en først antatt. Studiet viser at "forfedrene" til dagens sledehunder har levd og jobbet sammen med mennesker i nesten 10 000 år. I tillegg til denne nye kunnskapen om opprinnelsen til de spesialiserte sledehundene, gav prosjektet også spennende data om forskjeller i fysiologiske tilpasninger mellom sledehundene og andre hunder. De molekylære analysene viste at sledehunder ikke har den samme genetiske tilpasningen til sukker og stivelsesrike dietter som andre hunder har. De har i stedet tilpasset seg til en diett rik på fett, med mekanismer lik de som er beskrevet hos isbjørn og arktiske folkegrupper. Forskerne mener at tilpasningene hos sledehundene trolig har sammenheng med et mer effektivt oksygenopptak og dermed også økt arbeidskapasitet, som er en viktig tilpasning til sledekjøring.

Finnmarksløpet er med sine 1200 km Europas lengste og tøffeste hundeløp, og Iditarod som går fra Anchorage til Nome i Alaska er på hele 1600 km. De beste spannene bruker under henholdsvis 7 og 10 dager på å gjennomføre disse løpene. Hvordan kan trekkhunder løpe over så store distanser - i dagevis i strekk - under tøffe klimatiske forhold - uten at de blir utmattet? Hvilke fysiologiske tilpasninger har disse dyrene utviklet som istandsetter dem til å gjennomføre et slikt maratonløp?

Denne artikkelen handler om fysiologiske tilpasninger hos langdistanse trekkhunder, og litt om ulike gangarter hos hund i relasjon til energiforbruk.

Hva kjennetegner en god trekkhund?

En god langdistanse sledehund beskrives ofte som en hund med stor arbeidslyst, trekkiver og fokus. Den har et "godt trekkhode" og gode lederegenskaper. Er sosial, fungerer godt i flokk og samarbeid med andre hunder. Den spiser godt og tar til seg næring også ved hardt arbeid og belastning. Den hviler godt mellom arbeidsøktene. Den er atletisk bygget, slik at den bruker minst mulig energi på å bevege seg. Den er gjerne godt pelset, sånn at den ikke bruker unødvendig mye energi på å opprettholde kroppstemperaturen ved lave temperaturer og i dårlig vær. Og den har gode, robuste poter, slik at den ikke blir sårbeint.

Nyere forskning viser at langdistanse sledehunder har utviklet unike, fysiologiske tilpasninger som gjør at de kan skaffe til veie nok energi til muskelarbeid og temperaturregulering over lange distanser, med tung arbeidsbelastning, i kulde, vær og vind.

Bevegelse krever energi

Skjellett-muskler trenger energi til mekanisk arbeid (kontraksjon). Denne energien produseres av små organeller inne i cellene kalt mitokondrier. Skjellett-musklene er tettpakket med slike mitokondrier, og disse fungerer som effektive kraftverk / energifabrikker.

Mitokondriene produserer energi under aerobe forhold (med oksygen til stede), gjennom såkalt aerob respirasjon (Figur 1). Antall mitokondrier inne i en celle gjenspeiler cellas energibehov. I muskelceller øker antall mitokondrier med trening, og energien som mitokondriene lager brukes altså til mekanisk arbeid i skjellett-musklene.

Ved fravær av oksygen (anaerobe forhold) dannes det melkesyre. Cellenes evne til anaerob produksjon av ATP varierer og er særlig uttalt hos en bestemt type skjellett-muskelceller.

Muskelfibrene som er spesialisert for aerob produksjon av energi i form av ATP kalles for oksidative fibre, mens de som i korte perioder er i stand til å dekke sitt behov for ATP ved anaerob produksjon av ATP kalles for glykolytiske fibre. *Se figur 1.*

Langdistansetrente alaska huskier har ekstremt høy aerob kapasitet

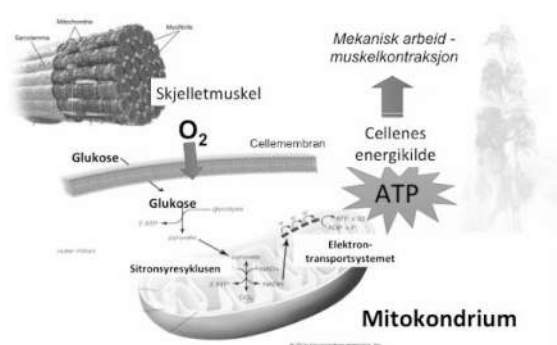
ATP produksjonen ved aerob respirasjon krever god tilførsel av oksygen fra blodet. Samtidig forsyner også blodet cellene med glukose og fettsyrer som substrat for oksidering i cellene. De oksidative muskelfibrene har flere mitokondrier, og er omgitt av et tettere kapillærnett, enn glykolytiske fibre, slik at der er sikret en best mulig forsyning av oksygen og substrater. De oksidative fibre har også et høyere innhold av pigmentet myoglobin som sikrer et mer effektivt opptak av oksygen fra blodet og kan bygge opp en liten reserve av oksygen i cellene.

Aerob kapasitet (V_{O_2max}) er et mål på kroppens evne til å utføre langvarig fysisk arbeid, dvs kroppens maksimale evne til å utvikle energi gjennom forbrenning av oksygen.

Den aerobe kapasiteten påvirkes av en rekke faktorer. Både sentrale faktorer (hjertets pumpekapasitet og lungenes evne til og oksygenere blodet) og perifere faktorer (kapillærsystemet - altså hvor effektivt oksygenet når frem til kroppens celler, antall mitokondrier og enzymaktiviteten i mitokondriene).

Hos de fleste pattedyr øker aerob kapasitet med økt tetthet av mitokondrier. Men hunder har mye høyere aerob kapasitet enn man skulle tro ut fra mengden mitokondrier. Aerob kapasitet hos toppidrettsutøvere er målt til 94 ml/min/kg, hos topprente konkurransehester er den målt til 220 ml/min/kg, mens hos langdistansetrente alaska huskier ligger aerob kapasitet ekstremt høyt - på hele 300 ml/min/kg (American Physiological Society 2008, Poole et al. 2011).

Disse dataene indikerer at langdistansetrente huskier har utviklet spesielle mekanismer som muliggjør høy arbeidsbelastning over tid.

Figur 1. Mitokondriene produserer energi i form av ATP (adenosintrifosfat) som kan brukes direkte som energi av cellen. Energiproduksjon starter ved en kjemisk prosess i cellene kalt glykolysen, der det utvinnes energi fra ulike substrat (karbohydrater, aminosyrer og fettsyrer). Sluttproduktet fra glykolysen er acetyl-coenzym A, som transporteres inn i mitokondriene. Acetyl frigjøres deretter og går videre inn i sitronsyresyklusen. Gjennom sitronsyresyklusen dannes noe ATP. I tillegg dannes NADH og FADH₂, som går videre inn i elektrontransportkjeden i den indre membranen som inkluderer en rekke enzymer. Elektroner fra NADH og FADH₂ utnyttes til å frakte protoner til området mellom de to membranene som omgir mitokondriet. Det dannes et potensial over disse to membranene på grunn av transport av H⁺ (protoner) over den indre membranen fra det innsiden av mitokondriet (matrix). Membranpotensialet som oppstår driver en prosess kalt oksidativ fosforylering, der det dannes enda mer ATP.

Mitokondrie respirasjonen er oppregulert hos langdistanse alaskahuskier

Miller et al (2017) gjennomførte et veldig spennende forskningsprosjekt på mitokondrier i muskelvev fra alaska huskier. De undersøkte mitokondrienes funksjon ved hjelp av en metode som kalles "høyopløselig respirometri" (Djafarzadeh & Jakob, 2017). Denne metoden gjør det mulig å måle oksygenforbruket i muskelvevet ved tilsetning av ulike substrat (næringsstoff). Forskerne hentet ut muskelvev (en biopsi) fra den store lårmuskelen som heter Biceps femoris fra alaskahuskier som nettopp hadde gjennomført Iditarod.

Forskerne fant at alaskahuskier som nettopp har gjennomført Iditarod har en ekstremt høy flux av oksygen i sine muskelfibre (Miller et al. 2017). Maks flux av oksygen var 254 pmol/sek/mg i muskelfibre fra langdistansekjørte alaskahuskier, sammenlignet med maksverdier på 180 pmol/sek/mg hos mennesker og 153 pmol/sek/mg hos topptrente hester (Miller et al. 2017).

Verdiene fra studiet av disse alaskahuskiene er de høyeste som har vært målt hos noe pattedyr, og viser en signifikant oppregulering av kapasitet når det gjelder mitokondrie respirasjon.

Langdistanse sledehunder må kunne opprettholde kroppstemperatur i ekstrem kule og under tøffe værforhold, og de må klare arbeidsbelastningen under ekstremt lange løp. Mitokondriene har eget DNA (mtDNA) og egen proteinsyntese (mitokondrieDNAet koder for 13 ulike proteiner inne i mitokondriene). Forskerne mener at huskiene opprettholder en høy produksjon av proteiner (til enzymer, transportproteiner mm) i sine mitokondrier, og at dette bidrar til å fasilitere en rask tilpasning til de voldsomme energibehovene i møte med klimatiske og arbeidskrevende utfordringer (Miller et al. 2017). Denne tilpasningsdyktigheten og store evnen til å takle stress er et resultat av evolusjon og avl.

Anatomi og energiforbruk

Funksjonelt byggede hunder beveger seg også mer energieffektivt. Hundekjørerere bruker utallige timer på å studere hundenes bevegelser og arbeid i spannet

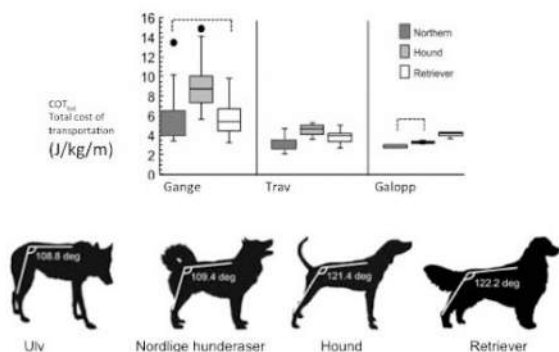
- og vet at godt byggede hunder beveger seg mer effektivt og bruker mindre energi. De har mer flytende, kraftfulle bevegelser, og "bremser" i mindre grad bevegelsene sine, enn dårlig konstruerte hunder. Dette er også dokumentert gjennom forskning. Bryce & Williams (2017) målte totalt energiforbruk ved ulike gangarter (gange, trav og galopp) hos nordlige hunderaser sammenlignet med hound og retriever (Figur 2). De fant at energiforbruket var signifikant lavere ved trav og galopp hos nordlige hunderaser. De nordlige hunderasene brukte også mindre energi per steg sammenlignet med hound og retriever. I det samme studiet sammenlignet man anatomien hos hundene opp mot anatomien til ulv. Forskerne argumenterer med at det reduserte energiforbruket hos de nordlige, ulvelignende hundene høyst sannsynlig har sammenheng med at de er bedre og mer funksjonelt bygget - med lignende vinkler som ulven - og at de dermed sparer energi når de beveger seg over lange distanser. *Se figur 2.*

Ulike gangarter under langdistanseløp

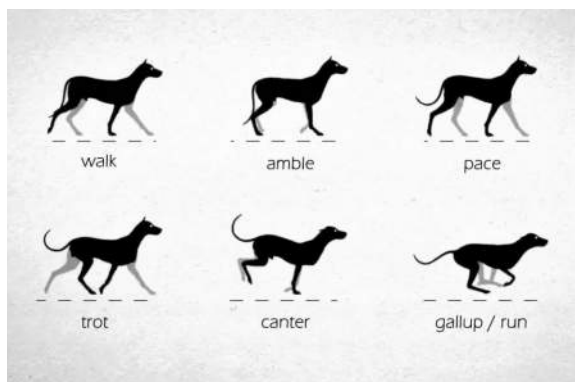
Hunder har flere gangarter / hastigheter i overgangene mellom skritt/gåing (fire-takt), trav (to-takt) og galopp som illustrert i Figur 3. Sledehunder som går langdistanseløp veksler typisk mellom gangartene trav, passgang og såkalt tre-takt galopp.

Ved passgang flyttes framfoten og bakfoten på hver side samtidig / parallelt. De raskeste gangartene hos hund er tre-takt galopp og galopp. Tre-takt galopp kalles for "canter" på engelsk. Blant hundekjørerere omtales dette ofte som "ishavsgalopp" eller "purkegalopp". I tre-takt galopp avlaster bakbeina forbeina ved at de tar opp den elastiske energien (fjær-prinsippet), slik at håndledd og skuldre skånes, fordi forbeina treffer bakken med mindre kraft.

Lagring og gjenvinning av energi i muskler og sener (fjær-prinsippet) reduserer energikostnadene hos hundene når de løper. Gregersen et al. (1998) studerte hvordan muskler og sener hos hund bidrar til elastisk lagring av energi - og undersøkte hvor stor andel av det mekaniske arbeidet under trav og galopp som skyldtes aktiv kontraksjon av muskler og hvor stor andel som skyldtes det at musklene fungerer som fjær som lagrer elastisk energi.

Figur 2. Total energikostnad per meter ved ulike gangarter (gange, trav og galopp) relatert til kroppsvekt hos nordlige hunderaser, hound og retriever. Hos de nordlige hunderasene var trav den mest energiøkonomiske gangarten. Data og figurer er hentet fra artikkelen til Bryce & Williams (2017).

Figur 3. Illustrasjon fra video som viser de ulike gangartene, skritt / gange (walk), sakte passgang (amble), passgang (pace), trav (trav), canter (tretaktsgalopp) og galopp (løping) hos hund.

Studiet viste at elastisk lagring av energi er ekstremt viktig for energi-økonomien ved de ulike gangartene, men aktiv kontraksjon av muskler er også et viktig bidrag til arbeidet med bevegelse. Resultatene fra dette studiet indikerte at hundens forkropp har større potensiale for lagring og utvinning av elastisk energi enn bakkroppen, og at den elastiske lagringen av energi ser ut til å være viktigere under trav enn under galopp.

Gregersen et al. (1998) fant at en betydelig andel av det ytre bevegelsesarbeidet, 26% under trav og 56% under galopp, skyldes aktiv kontraksjon av muskler (som krever energi i form av ATP). Hundene får altså over 70% av energien "tilbake" ved at muskler og sener spennes som en fjær når den traver, mens ved galopp får hunden 44% "tilbake". Se figur 3.

Genetikken bak gangarten tølt hos islandshest

Ved tølting beveger islandshesten vekselvis ett og to bein i bakken av gangen og beveger seg i en firedelt og rytmisk takt; venstre bakken, venstre forben, høyre bakken og høyre forben. Det viser seg at denne gangarten skyldes en mutasjon i et gen kalt DMRT3 (Andersson et al. 2012). Denne mutasjonen ble også funnet hos travhester som traver selv ved svært høy fart, altså ikke så lett slår om fra trav til galopp! Forskerne fant videre at mutasjonen i DMRT3-genet uttrykkes i nerveceller i ryggmargen hos mus og har en rolle i koordineringen av bevegelse hos disse dyrene, og mener at disse nervene kan ha betydning for bevegelsesmønstre hos alle vertebrater, inkludert mennesker (Andersson et al. 2012). Et senere studie viste at nordiske travhester med denne mutasjonen vant mange flere løp (og "kjørte dermed inn mye mere penger") både ved 3, 6 og 10 års alder enn hester som var ikke hadde denne mutasjonen (Jäderkvist et al. 2014).

Også hos trekkhunder ser vi at noen hunder har "en lang trav" / fortsetter å trave i stedet for å slå over til galopp ved høy hastighet, men det finnes ingen studier som har sett på om det ligger en genetisk forklaring bak disse forskjellene hos hundene. <

Se neste side for referanser.

Referanser

American Physiological Society (2008) Ultra-endurance competitors: Lessons from sled dogs in the Iditarod. Science Daily.

Andersson et al. (2012) Mutations in DMRT3 affect locomotion in horses and spinal circuit function in mice. Nature 488: 642–646.

Bryce CM, Williams TM (2017) Comparative locomotor costs of domestic dogs reveal energetic economy of wolf-like breeds. Journal of Experimental Biology 220:312–321

Djafarzadeh S, Jakob SM (2017) High-resolution respirometry to assess mitochondrial function in permeabilized and intact cells. J. Vis. Exp. 120: e54985

Gregersen CS, Silversen NA, Carrier DR (1998) External work and potential for elastic storage at the limb joints

of running dogs. Journal of Experimental Biology 201: 3197–3210

Jäderkvist et al. (2014) The DMRT3 ‘Gait keeper’ mutation affects performance of Nordic and Standardbred trotters Journal of Animal Science 92(10): 4279–4286

Miller et al. (2017) Mitochondrial respiration in highly aerobic canines in the non-raced state and after a 1600-km sled dog race. PLOS ONE 12(4): e0174874

Poole et al. (2011) Highly athletic terrestrial mammals: Horses and dogs. Comprehensive Physiology DOI: 10.1002/cphy.c091001

Sinding MHS et al. (2020) Actic-adapted dogs emerged at the Pleistocene-Holocene transition. Science 368: 1395–1499.

Fotograf: Anita Grévan-Aspaas

Bilde: Villskogens Thuma og Birka, fantastiske frøkner som jobber godt som klovhunder

NOEN BEGREPER SOM KAN VÆRE RELEVANTE FOR Å FORSTÅ HUNDE-DIARÉ-SYKDOMMEN HØSTEN 2019

FORFATTER: JOHANNE SUNDBY

Hemorrhagisk enteritt: Blødende tarmbetennelse. Det er en reaksjon i slimhinnen i tarmen, der tarmblodkarene lekker blod ut i selve tarmen.

Enterotoksin: Det er et kjemisk stoff som ofte er produsert av bakterier. Det er ikke bakterien som er skyld i sykdommen selv, men giftstoffet den danner. Ofte årsak til matforgiftning. Smitter ikke mellom dyrene, men flere dyr kan få i seg samme toksin. Toksiner kan også lages av sopp og planter.

Diaré: Det er en situasjon der tarmens slimhinne lekker/ utsondrer væske til selve tarmen. Ikke farlig i seg selv, men ubehagelig, og kan føre til stort væsketap, som i seg selv kan være farlig. Noen diaréer går fort over, mens andre ikke gjør det.

Bakterier: Noen bakterier forårsaker veldig alvorlige diaréer (Kolera), og noen er ledsaget av oppkast også. Bakteriefremkalte diaréer og virusdiaréer kan være blodige, og kan vare noen dager. Diaréer forårsaket av bakterier starter litt mindre akutt enn de forårsaket av toksiner. E.coli er en slik bakterie som kan gi diaré.

Virusdiaréer: smitter veldig fort, og kan gi epidemier som sprer seg lynraskt. Virusdiaréers smittsomhet kan dempes ved god hygiene. Man skjønner ofte at det er en diaré fordi det smitter mellom dyr, f.eks. på løp, og varer nok så kort.

Alle diaréer kan gjøres mindre farlige, eller lindres, ved væske-tilførsel og eventuelt stoppende medisiner. Væske, sukker og salt er ofte det som skal til.

Man vet fremdeles ikke helt hva som forårsaket diaré- epidemien i fjor høst, men man tror det var en toksindiaré forårsaket av en eller to spesifikke bakterier som finnes i miljøet. ◀

20 MIL PÅ KICKBIKE

FORFATTER: HÅVARD STORLI

Kunne vi klare å kjøre fra Oslo til Bø med hund og kickbike, kun på sti og grusvei? – Over stakk og stein med Catherine Stenstad og Håvard Storli

Når skal vi kjøre?

Vår største bekymring var oppakning, temperatur og vær. Kaldt vær, som hundene foretrekker, betyr tyngre utstyr/bekledning, noe som vil gjøre sekken ubehagelig tung for oss, og det vil bli tyngre trekk for hundene. Lett oppakning krever varmere vær, og dette er ikke optimalt for hundene. Nedbør i form av regn, og i kombinasjon med temperaturer ned mot null grader, var også en faktor å ta hensyn til for oss med 2 bein og 10 fingre. Hvordan pakke så lett som mulig til overnatting ute og samtidig nok til ikke å fryse ihjel på natten?

Tidspunktet for turen var derfor ikke ubetydelig. Alternativene var våren, før sauene kommer på beite og etter snø/is har smeltet, eller høsten, etter at sauene var tatt inn og før det ble vinter, men samtidig så sent at hundene har fått nok treningsgrunnlag for å kunne fullføre.

Høsten ble fasiten. Ledig tid på kalenderen ble fikset. Med en deltager i turnusjobb og en i A4-jobb hadde vi til slutt 4,5 dager til rådighet. Handleren vår, Jennifer, ble heldigvis med oss 2 dager.

Rutevalg

Kartet ble nøye studert på forhånd. Målet var å unngå asfalt og vei så mye som mulig. Vi siktet oss ut traktorveier, stier og skiløyper. Skiløyper byr ofte på utfordringer ved at de går mye over myr/vann, og som kjent kan verken vi eller hundene gå/kickbike på vannet. Stiene utfordrer oss ved at det kan være mye stein, kupert og ulendt terreng for kickbiking. Som kjent er topografien i Osloregionen slik at de fleste stier, skiløyper og traktorveier går i retning nord/sør. Det ble derfor en prøvelse å finne et sammenhengende godt rutevalg for oss som ville i retning øst/vest.

Bildet: Varierende stikvalitet og underlag gør turen rigtig for hunder og folk.

Ekspedisjonsfakta

To personer, fire siberian huskies og en handler.

Startsted: Oslo,

Mål: Bø i Telemark,

Lengde: om lag 220 km

Tid til disposisjon: 4,5 dager.

Etapper

	Distanse:	Høydemeter:
Oslo – Drømmen (Smedmyrkoia)	30 km	700 m
Drømmen – Svarvestolen	67 km	1 441 m
Svarvestolen – Hokksund	27 km	244 m
Hokksund – Fossvannskoia	49 km	1 100 m
Fossvannskoia – (Hjukse)Bø	27 km	322 m
Totalt	200 km	3 807 m

Mat og utstyr

- 1 Kostka Mushing Max
- 1 Kickbike CrossMax (modifisert)
- MSR Windburner
- Reparasjonsutstyr/div. verktøy
- Lappesaker
- Førstehjelpsutstyr
- Frysetørket vom til hundene
- Sovepose (Mountain Equipment Firefly)
- Sovepose (Mountain Equipment Helium)

Å teste utstyret FØR tur er viktig. Quick-releasen røk og bakhjulet løsnet. Bildet er fra testturen helgen før

Bilder: Naturens ingeniører tar aldri fri

Stiene og veiene på kartet eksisterer ikke, eller går kanskje ikke akkurat der du gjerne trodde de ville gå. Skiløypa, som bandt to stier sammen, kunne i beste fall være det største myrhullet du kan tenke deg og i verste fall et vann. Så selv om ting ser overkommelig ut på kartet, kan det i virkeligheten bli flere spennende etapper over stokk, stein og myr.

Tut og kjør

En uke før avreise tok vi testtur med lettvektsutvalget av utstyr. Takk og lov for det. Dagen var iskald, myrene bløte, snøen hadde lagt seg og trekloppene på trillestiene var glatte som skøyteis. Vi hadde belaget oss på teltovernatting med sommerutrustning, men fant fort ut at telt kunne bli i overkant kaldt. Derfor måtte ruta akutt legges om til steder med innendørs overnatting, noe som igjen ga lengre rute.

Vi hadde på forhånd alliert oss med handler, som kunne ta deler av lasten for oss mellom noen av partiene, for å lette jobben for skuldre og hunder. DNT-hytter og koier av varierende kvalitet, men gode nok til å gi ly for natten, ble løsningen.

Bilder: Treungvanna

Utstyrserfaringer

Kickbike CrossMax: På forhånd hadde vi modifisert kickbiken med bredere fotbrett og høyere styrestem. Vi hadde også byttet fra mekanisk til hydrauliske skivebremser. Hydrauliske bremses er et "must" skal man kjøre over lengre tid. Quick-releasen til bakhjulet røk på testturen, og dimensjonen på denne er ikke standard og er vanskelig å få tak i, så sørg for å få tak i ny og bedre før du begir deg ut på langtur. Forhjulet er av den billige sorten og ble slått skjevt etter et ublidt møte med en stein.

Turerfaringer

Med kickbike kommer man stort sett frem overalt, men noe bæring av sykler må påregnes. Et parti med skiløype, med nokså uframkommelig terreng, vil vi ikke komme til å besøke i igjen med kickbike. Så lett sekk som mulig er å anbefale. Sekken tynger godt når man står lett bøyd på kickbiken i mange timer i slengen.

Å gå sine egne veier er morsomt og kan anbefales. Oppdaget mange fine partier som vi ønsker å besøke igjen. ◀

FOTOGRAFERINGSTIPS OG ENKLE BILDETRIKS

AV PER SVERRE SIMONSEN

FORFATTER OG FOTOGRAF: PER SVERRE SIMONSEN
(RED. GRO BRITT SKARSETH)

Per Sverre bor i Narvik, er hobbyfotograf og gift med hundekjører Hege Ingebrigtsen som konkurrerer i sprint og mellomdistanse slede og barmark, med sine superraske blandingshunder. Sammen driver de Fun Racing Team - Hege Ingebrigtsen.

Vi er mange som har vært heldige og fått tatt flotte bilder av våre siberians når Per Sverre har vært i nærheten, enten det har vært på Gåsbu under trening, eller under løp et eller annet sted. Det er ikke få hunder, hundespenn og hundekjører som i årenes løp har blitt festet til Per Sverres kamerarull. Her er noen av hans beste tips og triks:

For det første; husk at det er personen bak kameraet som skaper bildene. Jeg hører ofte folk si at du må da ha et bra kamera siden bildene blir så flotte, men sier man også til en forfatter at han må ha en bra skrivemaskin siden han skriver så gode bøker?

Søte bilder eller action

Vi kan ta søte bilder av hundene våre eller actionbilder. Det kan være bilder som er tatt for kosens skyld, eller for å dokumentere en spesiell hendelse.

Tenk alltid gjennom hva du vil formidle når du skal ta et actionpreget bilde. Hva vil du at bildet skal vise? Å forsterke fotoet med en god tekst er med på å bygge opp bildet. Gå lavt og tenk på hva som blir bakgrunn. Det er ikke helt bra med stolper, brøytestikker eller ledninger som forstyrrer motivet. Velg en plass som enten er

Bilde: Bakgrunn er viktig

helt anonym, eller som beskriver noe mer enn selve hovedmotivet. Det kan for eksempel være fjell i bakgrunnen, eller kjente bygg.

Gå også lavt når du skal ta et søtt og koselig bilde, men gå i tillegg nært, samtidig som det er lurt å la det være luft over motivet.

Husk at du selv eller andre kan lage skygger på bildet og dermed ødelegge et godt fotografi. Dersom hunden ser mot en av sidene, bør det være mye mer luft på den siden hunden ser mot.

Enkle triks

Et triks du kan forsøke er å spraye vann på hundens pels for å få frem gløden i pelsen. Ikke mye vann, bare en bitte liten dusj. Ta også av bånd og halsbånd dersom det lar seg gjøre (innendørs eller på inngjerdet område for oss med siberians, red. anm.). Det er også lurt å gjøre rent rundt øynene på hunden, og kanskje finne frem børsten, hvis du har tid til å forberede fotograferingen litt.

Bilde: tenk nye vinklinger

Forsøk å tenke nytt. Ta bilder fra ulike vinkler og på nye plasser. Varier bakgrunnen. Da blir det mer interessant for andre å se det ferdige resultatet og ikke bare for fotografen selv.

Blits

Jeg bruker blits for å få frem motivet. De fleste kameraer har blits innebygd. Den typen blits er litt for svak for action bilder, men fin å bruke på nærbilder, så det er bare å forsøke seg frem. Jeg liker at blitsen er på siden av kameraet. Da bør man også ha en kabel eller sender/mottaker, men nå snakker vi om paparazzier.

Redigering av bilder

Alle bilder må redigeres, men slapp av, det er enkelt og krever lite eller ingen jobb. Enten du har en Windows maskin eller en Mac, har den mest sannsynlig et program som heter «Bilder». Der kan du beskjære og justere det meste, for eksempel lys, farge, skarphet og også rette opp bilder som er skjeve. Ønsker du å fjerne ting i et bilde, lar det seg gjøre også. Røde øyne fikser programmet lett. Grønne øyne er ikke like enkelt å få bort dessverre. Og programmet er på norsk.

Bilde: Gå nært

Innstillinger

Det er 3 ting som styrer et kamera:

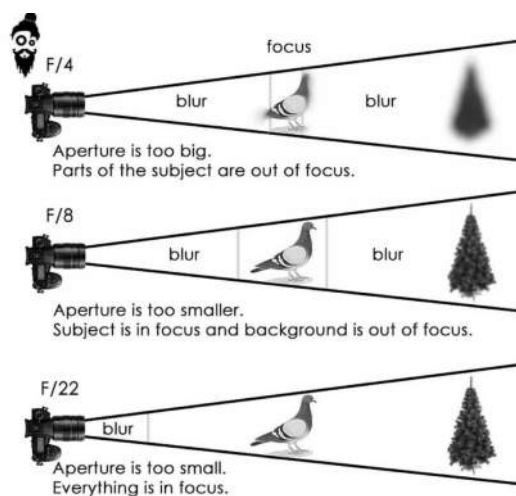
Lukker (Shutter) bestemmer hvor raskt kameraet tar bildet.

Blender (Aperture) bestemmer hvor mye lys linsen sender inn i kameraet og dybdeskarpheten.

ISO styrer hvor følsomt kameraet er for lys.

Veldig mange velger Auto på innstillinger, men prøv heller å stille kameraet på Manuelt (M) og ISO på Auto, og så setter du lukkeren for eksempel på 1/250 sekund og blenderen på F8. Da vil du få bra dybdeskarphet. Deretter kan en leke med raske lukkertider osv.

Når det gjelder portrettfotografering kan/bør blenderen stilles på for eksempel F4, eller et lavere tall, for å få bakgrunnen uskarp. Skal man ta et landskapsbilde, velger en blender F22. Noen enkle lukker-regler: Lukker under 1/60 krever stativ, eller at du holder kameraet helt rolig, for å få skarpe bilder. Et hundespenn i bevegelse bør ha lukkertid 1/1200 som et minimum for å bli skarpt.

Etterhvert kan en lære seg å bruke ISO manuelt. Høy ISO kan gi ISO støy (at bildet blir mer kornete, red. anm.), så man må prøve, trene og ta mange bilder.

Lykke til!

Bilde: G&L lav

HUNDEUTSTILLING; JÅLERI ELLER EN NØDVENDIGHET?

FORFATTER: THERESE BERGER,
KENNEL STERKE POTA

Det finnes mange måter å fortelle hva det å være på utstilling innebærer. Jeg kunne ha fortalt det på en mer saklig måte, men det ville fort blitt kjedelig!

Først og fremst. Hva er utstilling, er ikke det bare jåleri da, hvorfor skal man gidde å dra på det når man i utgangspunktet har en brukshundrase?

Jeg har stillt mange forskjellige raser, og jo, jeg kjenner igjen den der! Og alt dette «jåleriet» med dresser og kjoler, hva er vitsen?

–Nei, hunden min er en arbeidshund den. Vi driver ikke med sånt tull!

Hvem har ikke hørt den, eller tenkt det selv?

Før dere dømmer utstilling nedennom og hjem, tenk litt på det som jeg skriver videre: Siberian Husky finnes i mange varianter.

Langbeinte sprintere, litt mer kompakte hunder, store kraftige, gjerne «drivkrafta» i spannet, den rene familiehunden, bruks- og showlinjer. Det er noe forskjell på alle disse bruks- og showvariantene, men de er alle i utgangspunktet samme rase!

Men hva er fellesbetegnelsen på alle variantene?

For å ha en sunn og god hund som holder i år etter år, uavhengig av om det er en bruks, hobby ,eller showhund , så trenger den sterke sunne poter, god pels, godt lynne og en korrekt bygd kropp (selvfølgelig er det flere ting, men dette er hovedtrekkene, og absolutt de viktigste, iallefall i mine øyne!).

Og hva er det en dommer ser etter på utstilling? Jo, akkurat disse tingene!

For å få en pekepinn på om hunden din er korrekt bygd, med tanke på for eksempel slitasjeskader osv., kan det være greit å dra på utstilling en gang iblant. Du får også muligheten til å stifte bekjentskap med flere med samme interesse som deg, og å oppleve å være en del av et større «team» på samme måte som om du er på trekkhundsamlinger, fellesturer osv.

Miljøtrening er en vesentlig bit av det å trene hunder, uavhengig av rase. En hund som er lite miljøtrent, vil være mer lettskremt, og kan utagere mot andre hunder osv, og takler gjerne nye situasjoner dårlig. En av grunnsteinene i all hundetrening er å få en trygg hund i alle situasjoner, og da må man trene i ulike miljø! Utstilling er en perfekt arena for å drive miljøtrening. Man skal holde avstand, for det finnes hunder som ikke har det beste lynne, og der er mange hunder, mye folk og masse som skjer. Ofte er det så mye at hundene melder seg litt ut i stedet for å lage styr, og da får du en sliten hund til kvelds!

Mange stiller i kjoler og dress. Man MÅ ikke det, og spesielt ikke med en brukshundrase, men så er det dette med å se litt ordentlig ut da. Man trenger liksom ikke å komme i joggebukse og crocs. Det er greit å se litt seriøs ut også! Man kan ha en ullgenser og dongeri f.eks., men man trenger ikke å overdrive andre veien heller! Dommeren skal dømme hunden og ikke oss, og stiller man i det mest fargerike antrekket man har, forsvinner hunden i alle fargene!

Bildet: Nvv-2020 S (bruks) ch Suchi Vlatinis SM Endurance «Duro» nå 12 år gammel

Velg gjerne nøytrale klær, f.eks. en topp med begrenset med farger og en bukse i anonyme farger. Viktig at hundene får hvile mens man venter på tur!

Foto: Privat

Her er Alessander kledd i grå skjorte, grå dressjakke og svart bukse.

Når man kommer til utstillingsdagen, hva er det egentlig som skal skje da? Først og fremst er det viktig på forhånd å lære hunden grunnleggende lydighet.

Hunden må kunne lystre deg bra nok til helst å stå i ro til du sier noe annet. (Det er ikke lang tid om gangen, men greit å øve på. Det finnes mange måter å øve inn «stå» på.) Hunden skal løpe i trav, ikke

galopp, og den skal godta at du/dommeren sjekker tenner, at dommeren tar på den overalt, og i disse coronatider, at du kanskje må gå en meter bort fra den mens dommeren sjekker hunden.

Jeg foretrekker at hundene «stiller seg selv», og jeg mener at en frisk og sterk hund naturlig vil gjøre det, men det kan hende at jeg må justere litt på et bein for eksempel, på grunn av underlaget, og da er det veldig greit at hunden godtar det. Det er også en fin måte å se om det muligens er noe galt, eller at hunden ikke er helt riktig proporsjonert. Jeg har ikke bare siberians, men også miniatyrhunder, og det hører med at de innimellom kan få litt tøff medfart når de er ute sammen med sibbene... Ikke fordi sibbene ikke er greie, men fordi det er forskjell på 5kg hund og 20kg hund. De små står gjerne i veien når de store løper, eller de får en labb over ryggen under lek. Min ene miniatyr ville plutselig ikke stille seg helt bra. Vi var til kiroppraktor som fant noen små låsninger, og stilte henne igjen etterpå. Da var hun kvikk som bare det til å begynne med. Hun stilte seg litt bedre, men ville ikke springe ordentlig og kuet seg i ringen. Ny runde til veterinær. Det viste seg at det heldigvis bare var muskulært. Hun er helt fin nå, men man trenger ikke nødvendigvis å oppdage slike ting i den travle hverdagen. Man retter fokuset enda mer mot

den enkelte hunds bevegelser i ringen. Hun lurte meg godt, siden hun oppførte seg helt normalt hjemme!

Du kommer til ringen, og du har fått ditt katalognummer som du skal bruke i ringen. Der står det informasjon om oppmøtetid, hvilken ring du skal stille i, ditt nummer og litt annen informasjon. Når man skal stille for første gang, kan man få andre til å stille for seg, eller man kan gjøre det selv. Husk at forskjellige dommere dømmer ulikt, så ikke gi opp om det ikke går bra første gangen. En ringsekretær (dommerens hjelper) roper opp nummeret ditt når det er din tur. Utstillingen skjer alltid i samme rekkefølge med forskjellige klasser og alltid med hannhunder først.

Men hvilken klasse skal jeg stille i? De overlapper jo hverandre?

Har du en unghund på for eksempel 17 måneder som vokser mye og er uferdig i kroppen, kanskje også litt usikker; still i den minste klassen, altså junior. Det er fordi jo «høyere» opp du kommer, jo strengere kan det bli. Still så lenge du kan i junior og unghundklasse. Hvis du har en hund som er ferdig utvokst, eller

Klassene er delt inn slik:

- Juniorklasse (JK) 9-18 måneder
- Unghundklasse (UK) 15-24 måneder
- Åpen klasse (AK) fra 15 måneder
- Brukshundklasse (BK) Hunder fra 15 mnd som (for siberians) har godkjent trekkhundprøve
- Championklasse (CHK) Hunder som er utstillingschampion-registrerte i kennelklubben for det landet den er champion i
- Veteranklasse (VK) alle hunder over 8 år kan stilles i denne
- Valp 4-6 mnd og 6-9 mnd. (Disse er uoffisielle, og en god måte å venne valpene til å håndteres og stilles ut. Valp stilles alltid først.)

oppfører seg perfekt og virkelig kan det her, kan du stille i åpen klasse, men det gjelder de færreste.

Når hunden bikker 8år, still den gjerne i veteranklassen, så lenge du ikke jobber for å få internasjonalt sertifikat (Jeg kommer ikke til å gå inn på det her, men still meg gjerne spørsmål senere hvis dere lurer på noe.)

Så tilbake til ringen. Det er din tur til å stille, og du lurer spent på hva du skal gjøre. Det er ingen ting å være redd for. Dommeren forklarer hva du skal gjøre, og er du usikker, bare spør!

Det er alltid 3 mønster man beveger seg rundt i ringen. Sirkel, trekant, der dommeren står på spissen av trekanten, og som en strek frem og tilbake. Når du har gått ferdig slik som dommeren har bedt deg om (de ber deg ofte om en runde, eller en trekant, og så frem og tilbake), stiller du hunden opp foran teltet så dommeren ser den fra siden. Står ikke hunden i ro, så bare flytt litt på dere og prøv igjen. (Gå rundt deg selv med hunden f.eks.) Du kan med fordel ha en godbit til å hjelpe deg, spesielt i begynnelsen og med valper/unghunder, men vær obs på at noen få dommere ikke tillater det, og ikke gjør deg avhengig av det for å få hunden til å stå i ro!

Dommeren forteller til skriveren hva som er bra og ikke bra med hunden i hans/hennes øyne! Så får du svaret. Excellent, very good eller good, er de mest brukte.

- Excellent (exc og rød sløyfe) er det man higer etter. Rødt betyr at hunden er av topp kvalitet og er bra nok til å kunne gå videre.
- Very Good (vg og blå) betyr at hunden er mer enn bra nok, men at det var noen andre som var bedre denne dagen (kan være så enkelt som at hunden var litt unnvikende til dommeren), MEN den kan fremdeles være med og konkurrere om seieren, SÅFREMT det ikke er mange nok som fikk rødt, men det er et annet kapittel. Du får beskjed om at du skal inn igjen hvis så er tilfelle!
- Good er en hund som har mange riktige trekk fra standarden, men også en del feil som gjør at den ikke er av topp klasse.

DogWeb-Arra

(c) Norsk Kennel Klub

Panelleder

Therese Berger
7332 Løkken Verk

Norsk Kennel Klub Nordisk
Birkeløperen Sticstadion
2800 LILLEHAMMER

Dato: 04.08.2020

Katalognummer:	1375
----------------	------

Velkommen til vår utstilling: Lillehammer, 15.08.2020 - 16.08.2020

Startnummeret nede til venstre brettes inn og kan evt rives av. Hvis dette er utfyllt med XX skyldes dette mangler ved påmeldingen som må ordnes i utstillings sekretariat. Kvittering med gyldig stempel må medies hvis betaling har funnet sted etter betalingsfristen! Startnummeret gjelder også som adgangstegn for hunden og 1 person.

Les nøye igjennom "INFORMASJON" nede til høyre.

Veibeskrivelse til utstillingen finner du på programmet. Link til dette finnes på e-posten. Mottar du startnr. pr. post er det vedlagt.

Sjekk også programmet for evt. dommer endringer.

VIKTIG !

1. Fullstendige utstillingsregler finner du på www.nkk.no - Aktiviteter Aktiviteter med hund - Utstilling
2. Hunder må være vaksinert mot valpesyke og atleast kunne fremlegges.
  - Hund under ett års alder: Hundens skal være minimum 12 uker ved siste vaksinasjon
  - Hund over ett års alder: Hundens skal være vaksinert ved ca ett års alder (maksimum 12 måneder etter forrige vaksinasjon) og etter det skal siste vaksinasjon være utført for maksimum 6 måneder.
  - Ved forelegingsvaksinasjon må det ha gått minimum 2 uker fra vaksinasjonstidspunktet.
3. Øyehelseundersøkelse: Hunder er ikke utstillingsberettiget, fr. Målmåsteds forskrift 014
4. Dopning/faking er forbudt!
5. Utstillid er selvansvarlig for sin(e) hund(er) og girker å føre tilsyn.
6. Utstillid er ansvarlig for å møte ved ringen i god tid før bedømmelsen starter.
7. Hunder skal holdes i hånd på utstillingsområdet (unntak ved øvelser i LP og ACI)
8. På utstillingsplassen er utstillingsleder øverste ansvarshavende

Barcode

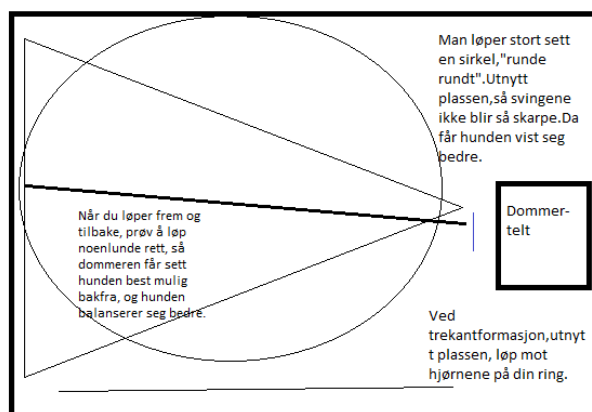
Norsk Kennel Klub Nordisk
Lillehammer, 15.08.2020 - 16.08.2020

1375

DogWeb-Arra
(c) Norsk Kennel Klub

EUKANUBA

INFORMASJON	
Hundens navn:	Zanev's Just Glory
Registreringsnr.:	NO4725416
Rase	Chinese Crested
Hundens eier:	Therese Berger
Hunden er påmeldt i:	Åpen Klasse
Bedømmes:	Lørdag
Din fremmetid:	08.30
Ring nr.:	33
Bedømmelsen i ringen begynner klokken:	08.30
Hvis ALLE meter skal din hund bedømmes	31
Dommer:	Espeland, Berge
Gruppedommer:	Jevne, Frode
BIS-dommer:	
Parkering kr 80,- Vipps	

Oppstillingsplass når man kommer inn i ringen

Streken foran teltet viser hvor man stiller opp når man er ferdig å løpe, og dommeren snur seg mot skriveren som sitter i teltet og noterer det dommeren forteller om hunden.

Bilde: Eksempel på katalognummer med info

- Hvis hunden er av så bra kvalitet at dommeren vil ha den med videre, får du i tillegg til rødt certifikatkvalitet (CK). Det betyr at hunden er av bra nok kvalitet til å få certifikat, noe som man trenger for å oppnå tittelen utstillingschampion.

Når alle hanner har stilt, er det klart for å kåre beste hannhund, før det er tispenes tur i ringen. Tispene går gjennom akkurat samme konkurranse, men hannhunder og tisper stilles hver for seg av mange grunner, for eksempel løpetid og at de er forskjellig bygd.

Når man så har kåret beste tise og beste hannhund, skal disse igjen møtes i ringen (beste veteran gjøres på samme måte etterpå, men beste veteran er også med og konkurrerer om beste hannhund/tise for å avgjøre hvem som er best av de to). Den beste blir Best i Rasen (BIR) og skal så konkurrere om å bli best i gruppa (BIG), og så eventuelt Best in Show (BIS), altså best på utstillinga (så lenge det er for flere raser).

Det er viktig at du finner din hunds riktige tempo når dere skal løpe i ringen! Noen må bare jogge, andre har en enorm fart, men vær forberedt på at du kanskje virkelig må lange ut!

Og ikke tenk at det er ikke noe for deg! Jeg har anstrengelsesastma, men klarer å komme meg gjennom det, og hvis jeg klarer det, klarer du og. Jeg har aldri i mitt liv løpt så fort som i ringen med siberian.

Siberian Husky tilhører gruppe 5, spisshunder. Det finnes to «versjoner» av siberians foruten forskjellige benbygninger osv., show og bruks. Show ser gjerne mindre og litt mer kompakte ut enn mange bruks, og har en mye mer fluffy pels. Grunnen til dette er at «showhuskyer» gjerne blir badet mye oftere enn bruks, og får derfor en mer fluffy pels også! Da slipper man gjerne lettere unna den verste røytinga også!

Praktisk info:

Hva bør man ha med på utstillingsdagen:

- Hundens pass/papirer der vaksinasjoner er fulgt opp
- Nybadet hund (bad gjerne en dag eller 2 før utstillinga så den er fin og blank, men også tørr!)
- Et utstillingsbånd
- Nummerholder eller sikkerhetsnål/strikk til å holde nummeret ditt i ringen (nummeret skal alltid vende mot dommeren, så ha det på venstre side. Du velger selv hvor.
- Nummeret ditt
- Godbiter
- Vann og vannskål
- Mat og drikke til deg selv hvis du ikke vil kjøpe noe
- Stol
- Børste
- Eventuelt et bur til å ha hunden i
- Godt humør!

Bilde: Utstillingstrening av valp (støttrøing) Amazing Dakota av Stenke Petra Arndt.

Det er viktig å huske at det er like viktig å stille begge «typene» både på utstilling og trekkhundprøver. Skal man drive avl, er det viktig å vise at hunden duger til alt.

Det er også mange myter rundt bruks og show; forskjeller på de osv. De fleste tingene er bare myter, så snakk gjerne med noen som har god kunnskap om rasen hvis du hører eller lurar på noe om de ulike variantene osv.

En ting som er lurt å huske, er at man ikke legger ut på fjelltur rett etter en utstilling. Hundene blir mentalt slitne pga. alt som foregår rundt dette med utstilling, så dra hjem og slapp av litt selv også, og la hunden hvile og ta innover seg alt som har skjedd!

Husk at om det ikke går bra på utstillingen, så prøv igjen! Alle dommere dømmer ulikt. Noen foretrekker show, andre foretrekker bruks, noen langbeinte, andre kortbeinte osv.

Er det noen spørsmål, ta gjerne kontakt. Jeg hjelper gjerne til så lenge jeg kan det.

Det viktigste av alt: Kos dere! Jeg har holdt på med utstilling mye og lite i perioder de siste 12 årene, men er fremdeles nervevrak og gjør mye feil når jeg skal inn i ringen. Ikke vær redd for å gjøre feil. Jeg koser meg uansett alltid på utstilling!

Håper dette har gitt et litt bedre inntrykk av hva utstilling dreier seg om! <

Ansvarlig utgiver

Norsk Siberian Husky Klubb
huskybladet@gmail.com
Org.nr: 898611752
Postgirokonto 0530 2347060
VIPPS 53955
IBAN: NO79 0530 2347 060
SWIFT/BIC: DNBANOKK

Opplag: 650 eksemplarer

www.siberian-husky.net

Design:

Oda Ramsdal

Koordinator:

Tone B. Hansen

Fotograf forside:

Anette Ulfsnes

Fotograf bakside:

Anne-Margrethe Nilsen

Informasjon og korrespondanse til styret mm.

post@siberian-husky.net

Medlemsregistreringer, adresseforandringer eller har ikke mottatt Huskybladet.

Kontakt: Stine Oppegaard
stine.oppegaard@nfi.no
Mob: 908 59 638

Medlemmers e-post: Alle medlemmer oppfordres til å oppdatere sin e-post-adresse på www.nkk.no/minside. Informasjon fra NSHK sendes til tider ut på e-post til alle medlemmene.

Kjøpe Siberian Husky: Vi henstiller til at klubbens medlemmer aktivt bruker våre nettsider til å annonsere valper og/eller omplassering av hunder. Vi er mange som får spørsmål fra folk som er interessert i rasen, og det vil lette oversikten dersom vi vet at alle tilgjengelige valper finnes på klubbens egne nettsider.

Kjøp/salg av valper:

Valpeformidler: Hågen Bjørgum
74 82 70 98/951 01 034
valpeformidler@siberian-husky.net

Omplassering av registrerte hunder:

Fyll ut skjema fra nettsidene. Tjenesten er gratis og tilgjengelig for alle så lenge hunden er registrert i NKK eller tilsvarende internasjonale organisasjoner.

Utsending av Huskybladet: Bladet sendes ut til alle medlemmer som har betalt for årets medlemskap til den adressen som er registrert hos NKK. Får vi blader i retur, sperres adressen inntil korrekt adresse blir registrert.

Eldre blader vil så langt lageret rekker også være tilgjengelig på klubbens samlinger i tillegg til Dogs4All og Camp Villmark i Lillestrøm.

Styrer og komiteer

Styret i NSHK består av ledere, nestleder, kasserer, sekretær, administrasjon/mediaansvarlig og lederne av redaksjons-, sports-, ABU- og arrangementskomiteen

Styre

Leder: Sigmund Alhaug	481 95 758	sigmundalhaug60@gmail.com
Nestleder: Geir Rønning	909 12 891	g-roenni@online.no
Sekretær:		post@siberian-husky.net
Kasserer: Ivar Hordnes	924 31 379	ivarh567@gmail.com
Adm/media: Margareth Berentzen	402 24 613	margbere@gmail.com
Redaksjons komiteen: Tone Beate Hansen	416 00 213	tone.b.hansen@gmail.com
Sportskomiteen: Line M. Løw	928 21 979	line.low@medisin.uio.no
ABU-komiteen: Anita Engebakken-Fjell	938 03 809	anitaHE@snofrost.net
Arr-komiteen: Veronika Olijnyk	977 29 662	veronikaolijnyk@gmail.com

Komiteer

Redaksjonskomiteen:

Stoff til HUSKYBLADET sendes til redaksjonen:		huskybladet@gmail.com
L Tone Beate Hansen	416 00 213	tone.b.hansen@gmail.com
M Johanne Sundby (Redaktør)	905 58 704	johanne.sundby@medisin.uio.no
M Nina Finstad	+46702766254	rdasjns@yahoo.se
M Gro Britt Skarset	990 11 455	grobritt@gmail.com
M Toril Wiik Johansen	902 83 977	7mhusky@gmail.com
Webredaktør: Rikke Bergendahl	416 08 811	ri--ber@online.no
Webmaster: Runar G. Simonsen	916 50 299	webmaster@siberian-husky.net

Sportskomiteen Arbeidsinstruks for sportskomiteen

L Line M. Løw	928 21 979	line.low@medisin.uio.no
M Atle Eikevik	952 81 077	atle@stjernebygg.as
M Jo Arne Brustugun	950 26 296	joarne-b@online.no
M Marte K. Rotefoss	415 16 130	rotefoss@gmail.com
M Knut Helge Reiersgård	930 21 854	knut.helge@fenrisheimen.no
M Bjørn-Inge Bekkavik	928 92 313	bjorn_be@hotmail.com
M Runar G. Simonsen (resultatlistor/datateknisk)	916 50 299	webmaster@siberian-husky.net

Avls-, bruks- og utstillingskomiteen (ABU)

Trekhundprøver sendes til:		trekkhundprover@gmail.com
L Anita Helene Engebakken-Fjell	938 03 809	anitaHE@snofrost.net
M Birgit Alhaug	905 39 766	alhaug@vikerollen.no
M Lene Halvorsen	932 17 457	shsarek@hotmail.com
M Rikke Bergendahl	416 08 811	ri--ber@online.no
M Margrete Johansen (Trekhundprøveansvarlig)	906 27 888	margrete@zizco.net
Hågen Bjørgum valpeformidler	951 01 034	valpeformidler@siberian-husky.net

Arrangementskomiteen

L Veronika Olijnyk	977 29 662	veronikaolijnyk@gmail.com
M Marcus L. Smestad	930 08 946	marcus.smestad@gmail.com
M Ine Marie Pedersen	908 08 050	ine-pedersen@live.com
M Gitte Alhaug	980 79 735	gitte-ba@hotmail.com

Revisor: Trond Hafel	416 44 710	tro-haf@online.no
Vara: Johnny Blingsdalen	900 29 092	blingsen@gmail.com

Valgkomiteen

M Jeger Bjørnson	400 78 857	bjornson.jeger@gmail.com
M Lena Sparbo Vanvik	911 06 732	lena_lund@hotmail.com
M Asbjørn Hundere	478 28 259	ahundere@hotmail.no

Medlemspriser NSHK fom 01.01.2020 (*inkl 230 kr til NKK)

Hovedmedlem* .....kr 580,	Nytt medlem* 480,-
Husstandsmedlem med eget medlemsnr 50,-	Juniormedlem* 480,-
	Abonnement Huskybladet..... 250,-
	Kennelannonse på nettsidene pr år 150,-

Fotograf: Oda Ramsdahl

VALPER, LEK OG VANN!

To små som lærer at vann er kjempe morsomt, og at det på ingen måte er noe å være redd for! Det er tvert imot kjempe morsomt å leke ved vannkanten.

Bladretur/Adresseendring:

Jeger Bjørnson	Johanne Sundby
Fjellvikveien 55	Brumundvegen 368,
2412 Sørskogbygda	2380 Brumundal
Norge/Norway	Norge/Norway

